

प.दि. 22-9-2019 2011

Code : CRM

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.

102033

प्रश्नपुस्तिका

एकूण प्रश्न : 200

वेळ : 2 (दोन) तास

व्यवस्थापन, नगररचना व कायदेविषयक ज्ञान

एकूण गुण : 200

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

परीक्षा-क्रमांक									
	↑ केंद्राची संकेताक्षरे								↑ शेवटचा अंक

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.

(4) अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. चाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक तीन चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षांच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

1. आधी खालील विधाने विचारात घ्या :

- (i) तज्ज्ञांनी असे प्रतिपादन केले की कार्याचे स्वरूप आणि संदर्भ कोणताही असो, प्रशासन हे प्रशासनच असते.
- (ii) प्रशासनाच्या तत्वांना सार्वत्रिक मान्यता आणि समर्पकता आहे.

आता खालील पर्यायातून योग्य उत्तराची निवड करा.

- (1) (i) व (ii) ही दोन्ही सत्य आहेत परंतु (ii) हे (i) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (2) (i) आणि (ii) ही दोन्ही सत्य आहेत आणि (ii) हे (i) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (3) (i) बरोबर आहे, परंतु (ii) चूक आहे
- (4) (i) चूक आहे, परंतु (ii) बरोबर आहे

First consider the following statements :

- (i) The specialists argued that administration is administration irrespective of the nature and context of work.
- (ii) The principles of administration have universal validity and relevance.

Now select a correct answer from the following alternatives :

- (1) Both (i) and (ii) are true, but (ii) is not correct explanation of (i)
- (2) Both (i) and (ii) are true and (ii) is correct explanation of (i)
- (3) (i) is true but (ii) is false
- (4) (i) is false but (ii) is true

---

2. व्यवस्थापनाची 14 तत्त्वे कोणी सुचविली आहेत ?

- (1) फ्रेडरिक टेलर
- (2) अॅलन
- (3) हेन्री फेयॉल
- (4) हेरॉल्ड कून्ट्झ

Who has suggested the 14 principles of management ?

- (1) Fredrick Taylor
- (2) Allen
- (3) Henri Fayol
- (4) Harold Koontz

3. यादी-I आणि यादी-II यांची योग्य जोडी लावा :

यादी-I	यादी-II
प्रशासनाच्या तत्वांचा विचार मांडणारी प्रकाशने	वर्ष
(i) हेन्री फेयॉल यांचे 'इंडस्ट्रियल अँड जनरल मॅनेजमेंट'	1937
(ii) मेरी पी. फॉलेट यांचे 'क्रिएटिव्ह एक्सपिरिअन्स'	1916
(iii) गुल्लिक आणि आर्विक यांचे 'पेपर्स ऑन दि सायन्स ऑफ अॅडमिनिस्ट्रेशन'	1939
(iv) मूने आणि रिले यांचे 'ऑनवर्ड इंडस्ट्री'	1924
	1931

(1) (i) – 1916, (ii) – 1931, (iii) – 1924, (iv) – 1937

(2) (i) – 1916, (ii) – 1924, (iii) – 1937, (iv) – 1931

(3) (i) – 1916, (ii) – 1937, (iii) – 1939, (iv) – 1924

(4) (i) – 1916, (ii) – 1939, (iii) – 1924, (iv) – 1937

Match List-I with List-II

List-I	List-II
Publications reflecting the principles of approach to administration	Year
(i) Henry Fayol's 'Industrial and General Management'	1937
(ii) Mary P. Follet's 'Creative Experiences'	1916
(iii) Gullick and Urwick's 'Papers on the Science of Administration'	1939
(iv) Mooney and Reiley's 'Onward Industry'	1924
	1931

(1) (i) – 1916, (ii) – 1931, (iii) – 1924, (iv) – 1937

(2) (i) – 1916, (ii) – 1924, (iii) – 1937, (iv) – 1931

(3) (i) – 1916, (ii) – 1937, (iii) – 1939, (iv) – 1924

(4) (i) – 1916, (ii) – 1939, (iii) – 1924, (iv) – 1937

4. कामे करवून घेण्याच्या प्रशासकाच्या हक्कास काय म्हणतात ?

(1) स्वातंत्र्य (2) स्वायत्तता (3) सत्ता (4) अधिकार

What is the right of an administrator to get things done called ?

(1) Freedom (2) Autonomy (3) Power (4) Authority

5. महापालिकेला तीन प्राधिकारी असतात

(1) नगरपरिषद, स्थायी समिती, महापौर

(2) नगरपरिषद, महापौर, उपमहापौर

(3) नगरपरिषद, महापौर, आयुक्त

(4) महानगरपालिका नगरपरिषद, स्थायी समिती, आयुक्त

A Municipal Corporation has three authorities, namely

(1) The Council, the Standing Committee, the Mayor

(2) The Council, the Mayor, the Dy. Mayor

(3) The Council, the Mayor, the Commissioner

(4) The Corporation Council, the Standing Committee, the Commissioner

6. नोकरशाहीची संकल्पना कोणी विकसित केली ?

- (1) चेस्टर बर्नार्ड (2) मॅक्स वेबर
(3) कार्ल मार्क्स (4) रॉबर्ट मर्टन

Who developed the concept of bureaucracy ?

- (1) Chester Bernard (2) Max Weber
(3) Karl Marx (4) Robert Merton

7. रिकाम्या जागा भरा :

_____ आणि _____ यांनी घेतलेल्या निर्णयांची अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी नगरपालिका आयुक्त यांची असते. त्यांची नियुक्ती _____ कडून केली जाते.

- (1) नगरपरिषद, स्थायी समिती, केंद्र शासन
(2) नगरपरिषद, स्थायी समिती, राज्य शासन
(3) नगरपरिषद, स्थायी समिती, स्थानिक शासन
(4) स्थायी समिती, सचिव, राज्य शासन

Fill in the blanks :

The Municipal Commissioner is responsible for the implementation of the decisions taken by the _____ and _____. He is appointed by the _____

- (1) Council, Standing Committee, Central Government
(2) Council, Standing Committee, State Government
(3) Council, Standing Committee, Local Government
(4) Standing Committee, Secretary, State Government

8. सुस्पष्टपणे ठरविलेले कार्य विभाजन, अधिकार, जबाबदारी व उत्तरदायित्व यांच्यातून अस्तित्वात येणाऱ्या संघटनेस काय म्हणतात ?

- (1) औपचारिक संघटना (2) अनौपचारिक संघटना
(3) सामाजिक संघटना (4) बाह्य संघटना

What is an organisation coming into existence through clearly defined division of work, authority, responsibility and accountability called ?

- (1) Formal organisation (2) Informal organisation
(3) Social organisation (4) External organisation

9. 'एकी हेच बळ' हा अर्थ सांगणारी कोणती संज्ञा फेयॉल यांनी वापरली आहे ?

- (1) समूहवृत्ती (2) एकता (3) एस्पिरिट डी कॉर्प्स (4) एस्पिरिट डी कार्टा

What is the term used by Fayol to mean 'Union is strength' ?

- (1) Team spirit (2) Unity (3) Esprit de Corps (4) Esprit de Carta

10. व्यवस्थापनाची तत्त्वे कोणाला लागू होतात ?

(1) व्यवसाय संघटनांना	(2) लष्करी संघटनांना
(3) राजकीय संघटनांना	(4) सर्व प्रकारच्या संघटनांना

To whom are the principles of management applicable ?

(1) Business organisations	(2) Military organisations
(3) Political organisations	(4) All types of organisations

11. खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा :

- निवृत्त होणारा महापौर किंवा उप-महापौर पुनर्निवडणुकीसाठी दोन्ही पदांसाठी पात्र नसेल.
- उपमहापौर त्यांच्या पदाचा लेखी राजीनामा केव्हाही महापौरांकडे देऊ शकतात.
- महापौर त्यांच्या पदाचा लेखी राजीनामा केव्हाही महानगरपालिकेकडे देऊ शकतात.
- महापौर आणि उपमहापौर, नवीन महापौर आणि उपमहापौर निवडून येईपर्यंत कारभार सांभाळू शकतात.

(1) (i) चूक, (ii) बरोबर, (iii) बरोबर, (iv) बरोबर
(2) (i) बरोबर, (ii) बरोबर, (iii) बरोबर, (iv) बरोबर
(3) (i) चूक, (ii) चूक, (iii) बरोबर, (iv) बरोबर
(4) (i) चूक, (ii) चूक, (iii) बरोबर, (iv) चूक

State whether following statements are true or false :

- A retiring Mayor or Deputy Mayor shall not be eligible for re-election to either office.
  - The Deputy Mayor may resign his office at any time by giving notice in writing to the Mayor.
  - The Mayor may resign his office at any time by giving notice in writing to the corporation.
  - The Mayor and the Deputy Mayor shall hold office until a New Mayor and a Deputy Mayor have been elected
(1) (i) false, (ii) true, (iii) true, (iv) true
(2) (i) true, (ii) true, (iii) true, (iv) true
(3) (i) false, (ii) false, (iii) true, (iv) true
(4) (i) false, (ii) false, (iii) true, (iv) false

12. कोणत्या समितीने स्थानिक संस्थांची त्रि-स्तरीय रचना असलेल्या लोकशाही विकेंद्रीकरणाच्या योजनेची शिफारस केली ?

(1) अशोक मेहता	(2) बलवंतराय मेहता
(3) राजीव मेहता	(4) सतिश चंद्र

Which Committee recommended the scheme of democratic decentralisation with a three-tier structure of local bodies ?

(1) Ashok Mehta	(2) Balwantrao Mehta
(3) Rajiv Mehta	(4) Satish Chandra

13. रिकामी जागा भरा :

भारतीय घटनेतील 74 व्या दुरुस्तीनुसार नगरपालिकेच्या निवडणुका घेणे सक्तीचे आहे _____

- (1) तिच्या विसर्जनाच्या तारखेपासून 9 महिन्यात
- (2) तिच्या विसर्जनाच्या तारखेपासून 4 महिन्यात
- (3) तिच्या विसर्जनाच्या तारखेपासून 6 महिन्यात
- (4) तिच्या विसर्जनाच्या तारखेपासून 3 महिन्यात

Fill in the blank :

The 74th Amendment to the Indian Constitution mandates that elections for the municipal bodies must be held _____

- (1) Within 9 months of the date of their dissolution
- (2) Within 4 months of the date of their dissolution
- (3) Within 6 months of the date of their dissolution
- (4) Within 3 months of the date of their dissolution

14. खालीलपैकी कोणता घटक स्थानिक शासन संस्थेच्या त्रि-स्तरीय संरचनेत समाविष्ट नाही ?

- (1) खेडे
- (2) तालुका
- (3) जिल्हा
- (4) राज्य

Which of the following is not a constituent of the three-tier structure of the local self government ?

- (1) Village
- (2) Taluka
- (3) District
- (4) State

15. नगरपालिकेच्या संदर्भात भारतीय घटनेत समाविष्ट करण्यात आलेल्या भाग IX-A नुसार खालील तरतुदीचे वर्गीकरण सक्तीच्या आणि ऐच्छिक अशा दोन भागात करा.

- (i) मागासवर्गीयांसाठी राखीव जागांची तरतूद करणे
  - (ii) नागरी संस्थांची रचना
  - (iii) एकूण जागांच्या एक तृतीयांश जागा महिलांसाठी राखीव ठेवणे
  - (iv) कर, सीमाशुल्क, पथकर, शुल्क इत्यादीबाबत वित्तीय अधिकार देणे
- (1) (i) सक्तीचे, (ii) ऐच्छिक, (iii) सक्तीचे, (iv) ऐच्छिक
  - (2) (i) ऐच्छिक, (ii) सक्तीचे, (iii) सक्तीचे, (iv) ऐच्छिक
  - (3) (i) सक्तीचे, (ii) ऐच्छिक, (iii) ऐच्छिक, (iv) सक्तीचे
  - (4) (i) ऐच्छिक, (ii) सक्तीचे, (iii) ऐच्छिक, (iv) सक्तीचे

Classify the following provisions in to compulsory and voluntary as per the new part IX-A relating to the municipalities which has been incorporated in the Indian Constitution

- (i) Providing reservation for backward classes
  - (ii) Structure of the urban bodies
  - (iii) Reservation of one-third seats for women
  - (iv) Giving financial powers in relation to taxes, duties, tolls, fees, etc.
- (1) (i) compulsory, (ii) voluntary, (iii) compulsory, (iv) voluntary
  - (2) (i) voluntary, (ii) compulsory, (iii) compulsory, (iv) voluntary
  - (3) (i) compulsory, (ii) voluntary, (iii) voluntary, (iv) compulsory
  - (4) (i) voluntary, (ii) compulsory, (iii) voluntary, (iv) compulsory

16. संघटनेच्या कोणत्या तत्त्वाप्रमाणे दुय्यमाने फक्त एकाच वरिष्ठाकडून आदेश घेतले पाहिजेत ?

(1) आदेशातील एकता	(2) अधिकार साखळी
(3) नियंत्रण क्षेत्र	(4) विकेंद्रीकरण

According to which principle of organisation a sub-ordinate should receive orders from one superior only ?

(1) Unity of command	(2) Scalar chain
(3) Span of control	(4) Decentralisation

17. संघटनेच्या कोणत्या तत्त्वाप्रमाणे एका प्रकारच्या कार्य गटासाठी एकच योजना असली पाहिजे ?

(1) आदेशातील एकता	(2) निर्देशनातील एकता
(3) केंद्रीकरण	(4) समता

According to which principle of organisation there should be one plan for one group of activities ?

(1) Unity of command	(2) Unity of direction
(3) Centralisation	(4) Equity

18. कोणत्या देशांमध्ये विकास प्रशासनाची लोकप्रियता सतत वाढत आहे ?

(1) विकसित	(2) विकसनशील
(3) श्रीमंत	(4) मागासलेल्या

In which of the following countries the popularity of Development Administration is ever increasing ?

(1) Developed	(2) Developing
(3) Rich	(4) Backward

19. भारतात कोणत्या साली जिल्हाधिकार्यांचे पद निर्माण करण्यात आले ?

(1) 1771	(2) 1774	(3) 1772	(4) 1777

In which year the office of the District Collector was created in India ?

(1) 1771	(2) 1774	(3) 1772	(4) 1777

20. संघटनेचे धोरण कोण निर्धारित करते ?

(1) प्रशासन	(2) व्यवस्थापन
(3) पर्यवेक्षक	(4) कामगार

Who determines the policy of an organisation ?

(1) Administration	(2) Management
(3) Supervisors	(4) Workers

21. पंचायत राज हा ग्रामीण स्थानिक शासनाचा प्रकार प्रथमतः कुणी अंगीकारला ? (अनुक्रमे)
- (1) राजस्थान आणि आंध्र प्रदेश (2) राजस्थान आणि मध्य प्रदेश
(3) आंध्र प्रदेश आणि राजस्थान (4) राजस्थान आणि पश्चिम बंगाल
- Panchayati Raj form of rural local government was adopted first by (in the order)
- (1) Rajasthan and Andhra Pradesh (2) Rajasthan and Madhya Pradesh
(3) Andhra Pradesh and Rajasthan (4) Rajasthan and West Bengal

22. खालीलपैकी कोणते 'विचाराचे कार्य' आहे ?
- (1) व्यवस्थापन (2) अभिप्रेरण (3) पर्यवेक्षण (4) प्रशासन
- Which of the following is a thinking function ?
- (1) Management (2) Motivation (3) Supervision (4) Administration

23. खालीलपैकी कोणती जोडी योग्य प्रकारे जुळवलेली आहे ?
- (1) जी. रामचंद्रन समिती - पंचायत राज प्रशासन
(2) बलवंतराय मेहता समिती - पंचायत राज संस्था
(3) आर्. के. खन्ना समिती - पंचायत राज निवडणुका
(4) जी. आर्. राजगोपाल समिती - पंचायत राज प्रशासन
- Which pair is correctly matched ?
- (1) G. Ramachandran Committee - Panchayat Raj Administration
(2) Balwantray Mehta Committee - Panchayat Raj Institutions
(3) R. K. Khanna Committee - Panchayat Raj Elections
(4) G. R. Rajgopal Committee - Panchayat Raj Administration

24. हा नियंत्रण प्रकार कृती सुरु होण्यापूर्वीच त्यातील समस्यांचे अनुमान करतो ?
- (1) फीडबॅक नियंत्रण (2) फीड फॉरवर्ड नियंत्रण
(3) कृतीसह नियंत्रण (4) तपासणी नियंत्रण
- What type of control anticipates problems before the activity commences ?
- (1) Feedback control (2) Feed forward control
(3) Concurrent control (4) Inspection control

25. रिकामी जागा भरा :
- सुमारे 1950-1960 मध्ये विकास प्रशासन हे _____ चे उप-क्षेत्र म्हणून उदयास आले.
- (1) लोक प्रशासन (2) महानगरपालिका प्रशासन
(3) शासकीय प्रशासन (4) सामाजिक प्रशासन
- Fill in the blank :
- Development administration emerged as a sub-field of _____ in the 1950s and 1960s.
- (1) Public administration (2) Corporation administration
(3) Government administration (4) Social administration

26. कोणत्या तारखेस भारताचे संविधान स्विकारण्यात आले ?

(1) 26 नोव्हेंबर 1949	(2) 26 जानेवारी 1950
(3) 15 ऑगस्ट 1947	(4) 9 डिसेंबर 1946

On which date was the constitution of India adopted ?

(1) 26 th November, 1949	(2) 26 th January, 1950
(3) 15 th August, 1947	(4) 9 th December, 1946

27. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (i) विकास प्रशासन आणि पारंपरिक प्रशासन यातील फरक अवास्तव, असमर्थनीय आणि अति साधा आहे.
- (ii) विकास प्रशासन आणि पारंपरिक प्रशासन हे दोन्ही एकमेकांना परस्परपूरक आहेत आणि एक दुसऱ्याविना टिकू शकणार नाही.

आता खालील पर्यायांमधून योग्य उत्तराची निवड करा

- (1) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (ii) हे (i) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे.
- (2) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत परंतु (ii) हे (i) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही.
- (3) (i) हे चुकीचे आहे परंतु (ii) हे बरोबर आहे.
- (4) (i) हे बरोबर आहे परंतु (ii) हे चुकीचे आहे.

Consider the following statements

- (i) The distinction between development administration and traditional administration is unrealistic, untenable and over-simplistic.
- (ii) Both development administration and traditional administration are complementary to each other and one cannot sustain in the absence of the other.

Now select a correct answer from the following alternatives :

- (1) Both (i) and (ii) are true and (ii) is correct explanation of (i).
- (2) Both (i) and (ii) are true but (ii) is not correct explanation of (i).
- (3) (i) is false but (ii) is true.
- (4) (i) is true but (ii) is false.

28. कोणती संज्ञा एखादा व्यवस्थापक किती दुय्यमांचे कार्यक्षमपणे पर्यवेक्षण करू शकतो हे दर्शविते ?

(1) आदेश क्षेत्र	(2) नियंत्रण क्षेत्र
(3) निर्देशन क्षेत्र	(4) व्यक्तिगत क्षेत्र

Which term shows the number of subordinates a manager can efficiently supervise ?

(1) Span of unity	(2) Span of control
(3) Span of direction	(4) Personal span

29. नियोजनातील खालील पायऱ्यांचा योग्य क्रम लावा

- (i) ध्येयाची उद्दिष्टे ठरविणे
  - (ii) पर्यायाची निवड करणे
  - (iii) नियोजन विचारात घेणे
  - (iv) संधीबद्दल माहिती घेणे
  - (v) अंदाजपत्रक बनवून योजनांना क्रमांक देणे
  - (vi) पर्यायांचा शोध घेणे
  - (vii) सहाय्यात्मक योजना तयार करणे
  - (viii) गाठावयाची ध्येये ध्यानात घेऊन पर्यायांची तुलना करणे
- (1) (iv), (i), (iii), (vi), (vii), (ii), (viii), (v)
(2) (iv), (i), (iii), (vi), (viii), (ii), (vii), (v)
(3) (iv), (i), (iii), (vi), (viii), (vii), (ii), (v)
(4) (iv), (i), (iii), (vi), (ii), (viii), (vii), (v)

Arrange the following steps in planning in proper sequence

- (i) Setting objectives of goals
  - (ii) Choosing an alternative
  - (iii) Considering planning premises
  - (iv) Being aware of opportunities
  - (v) Numbering plans by making budgets
  - (vi) Identifying alternatives
  - (vii) Formulating supporting plans
  - (viii) Comparing alternatives in light of the goals sought
- (1) (iv), (i), (iii), (vi), (vii), (ii), (viii), (v)
(2) (iv), (i), (iii), (vi), (viii), (ii), (vii), (v)
(3) (iv), (i), (iii), (vi), (viii), (vii), (ii), (v)
(4) (iv), (i), (iii), (vi), (ii), (viii), (vii), (v)

30. खालीलपैकी कोणते एक आधुनिक नियंत्रण तंत्र आहे ?

(1) थेट पर्यवेक्षण	(2) वित्तीय पत्रके
(3) अंदाजपत्रक	(4) स्वयंनियंत्रण

Which of the following is a modern technique of control ?

(1) Direct supervision	(2) Financial statements
(3) Budget	(4) Self-control

31. खालील घटकांचे (a) एकमात्र उपयोग योजना आणि (b) स्थायी योजना यामध्ये वर्गीकरण करा

I. प्रक्रिया	II. नियम	III. डावपेच
IV. धोरणे	V. उद्दिष्टे	VI. पद्धती
(a) एकमात्र उपयोग योजना	(b) स्थायी योजना	
(1) III, V	I, II, IV, VI	
(2) III, I	II, IV, V, VI	
(3) III, II	I, IV, V, VI	
(4) III, IV	I, II, V, VI	

Classify the following in (a) Single use plans and (b) Standing plans

I. Procedures	II. Rules	III. Strategies
IV. Policies	V. Objectives	VI. Methods
(a) Single use plans	(b) Standing plans	
(1) III, V	I, II, IV, VI	
(2) III, I	II, IV, V, VI	
(3) III, II	I, IV, V, VI	
(4) III, IV	I, II, V, VI	

32. महानगरपालिकेच्या निवडणूकीची अधिसूचना निर्गमित करण्याचा अधिकार कोणास आहे ?

(1) महापालिका आयुक्त	(2) महापौर
(3) राज्य निवडणूक आयुक्त	(4) राज्याचे मुख्यमंत्री

Who has the power to issue notification of election in a Municipal Corporation ?

(1) Municipal Commissioner	(2) Mayor
(3) State Election Commissioner	(4) Chief Minister of the state

33. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (i) सध्या संघटन कार्य अतिशय क्लिष्ट झाले असून प्रारंभीपेक्षा अधिक कष्टप्रद झाले आहे.
(ii) आताचा समाज अनेक घटकांनी प्रभावित झालेला आहे - तांत्रिक, नवीन बदललेला दृष्टिकोन, नवीन विचारसरणी प्रवाह, नवीन मूल्ये, नवीन समस्या

आता खालील पर्यायातून बरोबर उत्तराची निवड करा

- (1) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (ii) हे (i) चे बरोबर स्पष्टीकरण आहे.
(2) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (ii) हे (i) चे बरोबर स्पष्टीकरण नाही.
(3) (i) हे चूक आहे आणि (ii) बरोबर आहे.
(4) (i) हे बरोबर आहे परंतु (ii) हे चुकीचे आहे.

Consider the following statements :

- (i) Today organising function has become very complex and trying than before
(ii) Present day society is influenced by so many factors – technological, new changed outlook, new thinking trends, new values, new problems

Now select a correct answer from the following alternatives :

- (1) Both (i) and (ii) are true and (ii) is correct explanation of (i)
(2) Both (i) and (ii) are true but (ii) is not correct explanation of (i)
(3) (i) is false but (ii) is true
(4) (i) is true but (ii) is false

34. कोणत्या प्रकारच्या संघटन रचनेत अधिकार साखळीतील स्तरांची संख्या फार जास्त असते ?

- (1) समांतर (2) सपाट (3) ऊर्ध्व (4) कार्यात्मक

In which type of organisation structure the number of levels in hierarchy of authority is very high ?

- (1) Horizontal (2) Flat (3) Vertical (4) Functional

35. संघटनात समाविष्ट असलेले चार घटक ओळखा.

- (1) लोक, भांडवल, यंत्रसामग्री, जागा (2) कार्य, लोक, भांडवल, जागा
(3) कार्य, लोक, भांडवल, प्रणाली (4) कार्य, लोक, माल, जागा

Identify the four basic factors involved in an organisation.

- (1) People, capital, machinery, place (2) Work, people, capital, place
(3) Work, people, capital, systems (4) Work, people, material, place

36. भारताच्या घटनेचे कोणते कलम ग्राम पंचायतींच्या संघटनेची तरतूद करते ?

- (1) 14 (2) 40 (3) 41 (4) 43

Which article of the Constitution of India provides for organisation of village panchayats ?

- (1) 14 (2) 40 (3) 41 (4) 43

37. रिकाम्या जागा भरा :

अधिकार हा _____ अधिकार आहे आणि _____ अधिकार नाही.

- (1) व्यक्तिगत, कायदेशीर (2) व्यक्तिगत, पदाधारित
(3) पदाधारित, व्यक्तिगत (4) कायदेशीर, पदाधारित

Fill in the blanks :

Authority is a _____ right and not a _____ right.

- (1) Personal, legal (2) Personal, positional
(3) Positional, personal (4) Legal, positional

38. “जन धोरणांची पूर्तता किंवा अंमलबजावणी करण्याचा हेतू असलेल्या सर्व कार्यांचा लोकप्रशासनात समावेश होतो.” ही व्याख्या कोणी केली आहे ?

- (1) विल्सन (2) एल्. डी. व्हाईट (3) डी. वाल्डो (4) एच्. वॉकर

Who has given the following definition ?

“Public administration consists of all those operations having fulfilment or enforcement of public policy as their purpose.”

- (1) Wilson (2) L. D. White (3) D. Waldo (4) H. Walker

39. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (i) संघटनेतील कर्मचाऱ्यांमधील परस्पर-संबंधांना चालना दिल्याशिवाय औपचारिक संघटनेचे व्यवस्थापन करणे अतर्क्य आहे.
- (ii) अधिकार मोडणे म्हणजे संभवतः संघटनेमध्ये बिघाड किंवा संघटनेचे विघटन आणि न्हास होय.

आता खालील पर्यायांतून योग्य उत्तराची निवड करा :

- (1) (i) बरोबर आहे परंतु (ii) चुकीचे आहे.
- (2) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत परंतु (ii) हे (i) चे बरोबर स्पष्टीकरण नाही
- (3) (i) चुकीचे आहे परंतु (ii) बरोबर आहे.
- (4) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (ii) हे (i) चे बरोबर स्पष्टीकरण आहे.

Consider the following statements :

- (i) It would be unthinkable to manage a formal organisation without activating relations among the personnel of the organisation.
- (ii) A break-down of authority will probably lead to break-down or disintegration and decline of the organisation.

Now select a correct answer from the following alternatives :

- (1) (i) is true but (ii) is false.
- (2) Both (i) and (ii) are true but (ii) is not correct explanation of (i).
- (3) (i) is false but (ii) is true.
- (4) Both (i) and (ii) are true and (ii) is correct explanation of (i).

40. लुथर गुल्लिक यांनी निर्धारित केलेल्या संघटनाच्या चार आधारांमध्ये कोणाचा समावेश होत नाही ?

- (1) कार्यक्रम
- (2) हेतू
- (3) प्रक्रिया
- (4) व्यक्ती

What is not included in the four bases of organisation identified of Luther Gullick ?

- (1) Programme
- (2) Purpose
- (3) Process
- (4) Persons

41. खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा :

अधिकार प्रदानामुळे

- (i) हाताखालील कनिष्ठांना स्वतःचा विकास करण्याची सुसंधी प्राप्त होते.
- (ii) व्यवस्थापकाच्या कामाचा बोजा कमी होतो.
- (iii) व्यवस्थापकाच्या अनुपस्थितीत कामाच्या सातत्यात अडथळा येतो.
- (iv) उपक्रमांचा विस्तार करणे आणि त्यात विविधता आणणे यासाठी व्यवसाय संस्थेला प्रेरणा मिळते.

- (1) (i) बरोबर, (ii) बरोबर, (iii) चूक, (iv) बरोबर
- (2) (i) बरोबर, (ii) बरोबर, (iii) बरोबर, (iv) बरोबर
- (3) (i) बरोबर, (ii) बरोबर, (iii) चूक, (iv) चूक
- (4) (i) बरोबर, (ii) चूक, (iii) चूक, (iv) बरोबर

State whether the following statements are true or false.

Due to delegation of authority

- (i) Subordinates get nice opportunity to develop themselves.
- (ii) Manager's work-load is reduced.
- (iii) Continuity of work is disturbed in absence of manager.
- (iv) Enterprise is encouraged to expand and diversify its activities.

- (1) (i) True, (ii) True, (iii) False, (iv) True
- (2) (i) True, (ii) True, (iii) True, (iv) True
- (3) (i) True (ii) True, (iii) False, (iv) False
- (4) (i) True, (ii) False, (iii) False, (iv) True

42. मॅक्स वेबर यांनी सुचविलेल्या अधिकार प्रकारांपैकी कोणता नाही ?

- (1) पारंपरिक अधिकार
- (2) रेखीय अधिकार
- (3) करिष्मापूर्ण अधिकार
- (4) कायदेशीर विवेकपूर्ण अधिकार

Which is not a type of authority suggested by Max Weber ?

- (1) Traditional authority
- (2) Line authority
- (3) Charismatic authority
- (4) Legal rational authority

43. खालील विधाने विचारात घ्या :

(i) एखादा व्यवस्थापक संख्येने किती व्यक्तींवर परिणामकारकपणे देखरेख करू शकेल आणि निर्णय घेऊ शकेल यावर मर्यादा आहे.

(ii) एकदा ही मर्यादा ओलांडली की कनिष्ठ कर्मचाऱ्यांना अधिकार प्रदान केलेच पाहिजेत. आता खालील पर्यायातून योग्य उत्तराची निवड करा.

(1) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत परंतु (ii) हे (i) चे बरोबर स्पष्टीकरण नाही.

(2) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (ii) हे (i) चे बरोबर स्पष्टीकरण आहे.

(3) (i) चूक आहे परंतु (ii) बरोबर आहे.

(4) (i) बरोबर आहे परंतु (ii) चूक आहे.

Consider the following statements :

(i) There is a limit to the number of persons managers can effectively supervise and make decisions for.

(ii) Once this limit is crossed, authority must be delegated to the subordinates.

Now select a correct answer from the following alternatives :

(1) Both (i) and (ii) are true but (ii) is not correct explanation of (i).

(2) Both (i) and (ii) are true and (ii) is correct explanation of (i).

(3) (i) is false but (ii) is true.

(4) (i) true but (ii) is false.

44. 74 व्या दुरुस्ती कायद्याने घटनेत अंतर्भूत केलेल्या बाराव्या अनुसूचीमध्ये नगरपालिकांच्या अधिकार क्षेत्रात किती कार्यात्मक बाबींचा समावेश केला आहे ?

(1) 28

(2) 18

(3) 38

(4) 48

How many functional items have been placed within the purview of municipalities by the Twelfth Schedule added to the Constitution by the 74th Amendment Act ?

(1) 28

(2) 18

(3) 38

(4) 48

45. नियंत्रण प्रक्रियेतील खालील आवश्यक घटकांची पुनर्मांडणी करा.

(i) उद्दिष्टे निश्चित करणे अथवा लक्ष्य ठरविणे

(ii) केलेल्या कार्याचे मोजमाप करणे

(iii) उपायात्मक कृती करणे

(iv) तुलना करणे

(1) (i), (ii), (iv), (iii)

(2) (i), (ii), (iii), (iv)

(3) (iv), (i), (ii), (iii)

(4) (iv), (ii), (i), (iii)

Re-arrange the following essential elements of control process

(i) Determining objectives or setting a target

(ii) Measuring performance

(iii) Taking remedial action

(iv) Making comparisons

(1) (i), (ii), (iv), (iii)

(2) (i), (ii), (iii), (iv)

(3) (iv), (i), (ii), (iii)

(4) (iv), (ii), (i), (iii)

46. भारतात नागरी भागांच्या प्रशासनासाठी किती नागरी स्थानिक संस्था निर्माण करण्यात आल्या आहेत ?

- (1) 8 (2) 7 (3) 9 (4) 5

How many urban local bodies are created in India for the administration of urban areas ?

- (1) 8 (2) 7 (3) 9 (4) 5

47. खालील विधानातून बरोबर विधाने शोधा :

- (i) संकल्पनेच्या दृष्टीने नियंत्रण हे व्यवस्थापनाचे शेवटचे कार्य आहे.
(ii) नियंत्रण ही सातत्याने चालणारी प्रक्रिया नाही कारण व्यवस्थापन प्रक्रिया चक्र ह्या कार्याने पूर्ण होते.
(iii) नियंत्रण म्हणजे पुढे जाण्यासाठी लक्ष केंद्रित करणे आणि भविष्याची गति आणि स्वरूप यांना आकार देणे.
(iv) नियंत्रणासाठी निकष आणि प्रमाणे आवश्यक नाही.

- (1) (i), (iii) (2) (i), (ii) (3) (i), (iv) (4) (ii), (iii)

Identify the correct statements from the following :

- (i) Conceptually control is the last function of management.
(ii) Control is not a continuous process since management process circle ends with this function.
(iii) Control means to focus attention on moving ahead and on shaping the pace and pattern of future.
(iv) Norms and standards are not essential for control.

- (1) (i), (iii) (2) (i), (ii) (3) (i), (iv) (4) (ii), (iii)

48. कोणत्या राज्यात विकास प्रशासनाची जबाबदारी जिल्हा परिषदेकडे सोपविण्यात आली आहे ?

- (1) महाराष्ट्र (2) तामीळनाडू (3) राजस्थान (4) आंध्र प्रदेश

In which state the responsibility of development administration is assigned to the Zilla Parishad ?

- (1) Maharashtra (2) Tamilnadu (3) Rajasthan (4) Andhra Pradesh

49. रिकामी जागा भरा :

_____ यांना मानवी संबंध विचारसरणीचे जनक मानले जाते.

- (1) फ्रेडरिक टेलर (2) एल्टन मेयो
(3) हेन्री फेयॉल (4) चेस्टर बर्नार्ड

Fill in the blank :

_____ is recognised as the Father of Human Relations School.

- (1) Frederik Taylor (2) Eltan Mayo
(3) Henry Fayol (4) Chester Bernard

50. ग्राम पंचायत खालील कर बसवू शकत नाही

(1) इमारत कर	(2) यात्रा कर
(3) उत्पन्न कर	(4) जत्रा कर

A Gram Panchayat cannot levy the following tax

(1) Tax on building	(2) A pilgrimage tax
(3) Income tax	(4) A tax on fair

51. तुम्हाला बरोबर वाटत असलेला फक्त एक पर्याय निवडा :

मानवी संबंधांची व्याख्या अशी करता येईल

- (1) समूहातील व्यक्तिगत वर्तनाचा अभ्यास
- (2) मानसशास्त्रीय सिद्धांत आणि तत्त्वे कारखान्यास लागू करणे
- (3) संघटनेतील लोकांची पिळवणूक करणे
- (4) सांघिक कार्य वाढीस लावून व्यक्तिगत आणि संघटनात्मक ध्येय परिणामकारकपणे गाठण्यासाठी संघटनेतील लोकांना प्रेरणा देणे

Identify only one alternative you think correct.

Human relations can be defined as

- (1) A study of individual behaviour within a group
- (2) Application of psychological theories and principles to industry
- (3) A study of manipulating people in an organisation
- (4) Motivating people in organisational settings to develop teamwork which accomplishes individual and organisational goals effectively

52. ग्रामसभेच्या किमान किती सभा प्रत्येक आर्थिक वर्षात आयोजित केल्या पाहिजेत ?

(1) 4	(2) 6	(3) 3	(4) 8

How many minimum number of meetings of Gram Sabha should be organised in every financial year ?

(1) 4	(2) 6	(3) 3	(4) 8

53. रिकाम्या जागा भरा :

खऱ्या प्रतियोगी प्रशासनाची दोन आवश्यक वैशिष्ट्ये असली पाहिजेत; ते _____ असलेच पाहिजे आणि _____ असलेच पाहिजे.

(1) प्रतिनिधिक, सहृदय	(2) प्रतिनिधिक, जबाबदार
(3) जबाबदार, सहृदय	(4) प्रतिनिधिक, उदारमतवादी

Fill in the gaps :

A truly responsive administration must have two essential characteristics; it must be _____ and it must be _____

(1) representative, kind	(2) representative, responsible
(3) responsible, kind	(4) representative, liberal

54. ई-गव्हर्नन्समुळे कोणते फायदे मिळतात ?

(1) वेळेची बचत	(2) खर्चाची बचत
(3) श्रमाची बचत	(4) वेळ, खर्च व श्रमाची बचत

What benefits are accrued by the E-Governance ?

(1) Time saving	(2) Cost saving
(3) Labour saving	(4) Time, cost and labour saving

55. रिकामी जागा भरा :

_____ प्रशासन सांकेतिक ही, तिहेरी रचना असून ती मोठ्या प्रमाणात लोकसेवकांचे लोकशाही विकेंद्रीकरण, विकेंद्रित नियोजन प्रक्रिया आणि जबाबदार वर्तन यावर आधारित आहे.

(1) सहृदय	(2) उदारमतवादी
(3) प्रगती-प्रधान	(4) प्रतियोगी

Fill in the blank :

A _____ administration, symbolically, is a tripod structure which is based, to a large extent, on democratic decentralisation, decentralised planning process and responsible behaviour of the public servants.

(1) kind	(2) liberal
(3) result-oriented	(4) responsive

56. जनता सरकार मुदतपूर्व कोसळल्यामुळे कोणत्या समितीच्या शिफारसीवर कृती करण्यात आली नाही ?

(1) बलवंतराय मेहता	(2) अशोक मेहता
(3) व्ही. आर. राव	(4) के. सांतानाम

No action was taken on the recommendations of which committee due to the collapse of Janata Government before its term ?

(1) Balwantrao Mehta	(2) Ashok Mehta
(3) V. R. Rao	(4) K. Santhanam

57. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (i) ई-गव्हर्नन्स ही संकल्पना ई-शासन यापेक्षा अधिक विस्तृत आहे.
- (ii) ई-गव्हर्नन्स नागरिकत्वाच्या नवीन संकल्पना नागरिकांच्या गरजा आणि जबाबदाऱ्या या स्वरूपात पुढे आणू शकते आणि त्याचे उद्दिष्ट आहे नागरिकांना सहभागी करून घेणे, समर्थ व सक्षम बनविणे.

आता खालील पर्यायातून बरोबर उत्तर शोधा.

- (1) (i) बरोबर आहे परंतु (ii) चुकीचे आहे
- (2) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (ii) हे (i) चे बरोबर स्पष्टीकरण आहे
- (3) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत परंतु (ii) हे (i) चे बरोबर स्पष्टीकरण नाही
- (4) (i) चूक आहे आणि (ii) बरोबर आहे

Consider the following statements :

- (i) E-Governance is generally considered as a wider concept than E-Government.
- (ii) E-Governance can bring forth new concepts of citizenship, both in terms of citizen needs and responsibilities and its objective is to engage, enable and empower the citizen.

Now select a correct answer from the following alternatives :

- (1) (i) is true but (ii) is false
- (2) Both (i) and (ii) are true and (ii) is correct explanation to (i)
- (3) Both (i) and (ii) are true but (ii) is not correct explanation of (i)
- (4) (i) is false but (ii) is true

58. कोणी अधिकाराचा स्विकार्यता सिद्धांत मांडला ?

- (1) वेबर
- (2) फेयॉल
- (3) टेलर
- (4) बर्नार्ड

Who advocated the Acceptance Theory of Authority ?

- (1) Weber
- (2) Fayol
- (3) Taylor
- (4) Bernard

59. रिकामी जागा भरा :

ई-गव्हर्नन्समधील महत्त्वपूर्ण आधारभूत संरचनेचे _____ मुद्दे आहेत आणि त्यामधील सुधारणांशिवाय, परिणामकारक ई-गव्हर्नन्स कार्यक्रम अमलात आणणे शक्य नाही.

- (1) कमकुवत ग्रामीण दूरसंचार जाळे
- (2) विजेच्या समस्या
- (3) अपुरे नेटवर्क जोड
- (4) वरील सर्व

Fill in the blank :

Important infrastructure issues in E-Governance are _____ without improvement in which an effective E-Governance programme cannot be implemented.

- (1) Poor rural telecommunications network
- (2) Power problems
- (3) Inadequate network connectivity
- (4) All the above

63. खालील विधाने बरोबर आहेत की चूक ते सांगा :
- मनुष्यबळ नियोजनाची गरज खालील बाबींसाठी असते
- विस्तार कार्यक्रमाच्या गरजा भागवणे
  - कर्मचारी उलाढाल थांबविणे
  - नवीन आणि बदलत्या आव्हानांना सामोरे जाणे
  - संघटनेची उद्दिष्ट गाठण्याची क्षमता राखणे आणि त्यात सुधारणा करणे
- (i) बरोबर, (ii) बरोबर, (iii) चूक, (iv) बरोबर
  - (i) बरोबर, (ii) चूक, (iii) बरोबर, (iv) बरोबर
  - (i) चूक, (ii) बरोबर, (iii) बरोबर, (iv) बरोबर
  - (i) चूक, (ii) चूक, (iii) बरोबर, (iv) बरोबर

State whether true or false

Manpower planning is needed

- To meet the needs of expansion programme
  - To stop turn over of employees
  - To meet the challenges of a new and changing technology
  - To maintain and improve organisations ability to achieve its goal
- (i) true, (ii) true, (iii) false, (iv) true
  - (i) true, (ii) false, (iii) true, (iv) true
  - (i) false, (ii) true, (iii) true, (iv) true
  - (i) false, (ii) false, (iii) true, (iv) true

64. खालील पद्धतीपैकी कोणती पद्धत कार्यावर प्रशिक्षणासाठी वापरली जाते ?

- शिकाऊ उमेदवारी
- व्याख्यान
- समूह चर्चा
- परिषद

Which of the following methods is used for on-the-job training ?

- Apprenticeship
- Lecture
- Group discussion
- Conference

65. बरोबर की चूक ते सांगा :

- (i) कर्मचारी भरतीचे बहिर्गत स्रोत कर्मचाऱ्यांचे मनोबल खालावतात
  - (ii) कर्मचारी भरतीच्या बहिर्गत स्रोतामधून ताजीतवानी बुद्धि आणि कौशल्य संघटनेत येते
  - (iii) कॅम्पस मुलाखतींमध्ये वशिलेबाजी आणि नातेसंबंधांची गटबाजी यांचा धोका असतो
  - (iv) काम कायमस्वरूपी असेल तेव्हा साधारणतः कर्मचारी कंत्राटदाराची मदत घेतली जाते
- (1) (i) बरोबर, (ii) बरोबर, (iii) बरोबर, (iv) बरोबर
(2) (i) बरोबर, (ii) बरोबर, (iii) बरोबर, (iv) चूक
(3) (i) चूक, (ii) बरोबर, (iii) चूक, (iv) बरोबर
(4) (i) बरोबर, (ii) बरोबर, (iii) चूक, (iv) बरोबर

State whether true or false

- (i) External sources of recruitment reduce the morale of employees
  - (ii) Through external source of recruitment fresh talent and skill comes into the organisation
  - (iii) The disadvantage of campus recruitment is that it encourages nepotism and cliques of relations
  - (iv) Labour contractor is usually resorted to when the work is of a permanent nature
- (1) (i) true, (ii) true, (iii) true, (iv) true
(2) (i) true, (ii) true, (iii) true, (iv) false
(3) (i) false, (ii) true, (iii) false, (iv) true
(4) (i) true, (ii) true, (iii) false, (iv) true

66. अभिप्रेरणाचा द्वि-घटक सिद्धांत कोणी सुचविला ?

- (1) मास्लो (2) हर्झबर्ग
(3) व्रूम (4) मॅकग्रेगर

Who proposed the two-factor theory of motivation ?

- (1) Maslow (2) Hertzberg
(3) Vroom (4) McGregor

67. कर्मचारी भरतीच्या प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष पद्धती अशांमध्ये खालील मुद्यांचे वर्गीकरण करा

- (i) वर्तमान पत्रातील जाहिरात
- (ii) रेडियोवरील जाहिरात
- (iii) फिरते भरती करणारे
- (iv) व्यापार आणि व्यावसायिक जर्नलमध्ये जाहिरात
- (v) व्यावसायिक संस्था
- (vi) मासिके आणि माहिती पत्रकातील जाहिरात
- (vii) कर्मचाऱ्यांचे जनतेशी संबंध.

- (1) प्रत्यक्ष पद्धती – (iii), (v), (vii)
अप्रत्यक्ष पद्धती – (i), (ii), (iv), (vi)
- (2) प्रत्यक्ष पद्धती – (i), (v), (vii)
अप्रत्यक्ष पद्धती – (ii), (iii), (iv), (vi)
- (3) प्रत्यक्ष पद्धती – (iii), (v), (vi)
अप्रत्यक्ष पद्धती – (i), (ii), (iv), (vii)
- (4) प्रत्यक्ष पद्धती – (ii), (iii), (v)
अप्रत्यक्ष पद्धती – (i), (iv), (vi), (vii)

Classify the following appropriately in direct and indirect methods of recruitment

- (i) Advertising in newspaper
- (ii) Advertising on the radio
- (iii) Travelling recruiters
- (iv) Advertising in trade and professional journals
- (v) Professional institutions
- (vi) Advertising in magazines and brochures
- (vii) Employee's contact with public.
- (1) Direct recruitment – (iii), (v), (vii)
Indirect recruitment – (i), (ii), (iv), (vi)
- (2) Direct recruitment – (i), (v), (vii)
Indirect recruitment – (ii), (iii), (iv), (vi)
- (3) Direct recruitment – (iii), (v), (vi)
Indirect recruitment – (i), (ii), (iv), (vii)
- (4) Direct recruitment – (ii), (iii), (v)
Indirect recruitment – (i), (iv), (vi), (vii)

68. रतन टाटा यांचे वर्णन कसे करता येईल ?

(1) व्यवस्थापक	(2) नेतृत्वकर्ता
(3) कार्यकारी अधिकारी	(4) सामाजिक कार्यकर्ता

How can Ratan Tata be described as ?

(1) Manager	(2) Leader
(3) Executive officer	(4) Social worker

69. रिकामी जागा भरा :

प्रगती मूल्यमापन ही कर्मचाऱ्यांच्या सध्याच्या कामाचे _____ आणि भविष्यकालीन कामासाठी त्याची संभाव्यता मूल्यमापन करणारी पद्धत होय.

- (1) ठराविक मुदतीची आणि दोष शोधणारी (2) प्रासंगिक आणि निःपक्षपाती प्रतवारी करणारी
(3) ठराविक मुदतीची आणि मर्मज्ञ प्रतवारी करणारी (4) वरीलपैकी कोणतीही नाही

Fill in the blank :

Performance appraisal is a systematic, _____ of an employee's performance on his present job and of his potentialities for a future job.

- (1) Periodic and fault-finding (2) Occasional and impartial rating
(3) Periodic and appreciative rating (4) None of the above

70. मास्तो यांनी सुचविलेल्या गरजांच्या उतरंडीमधील पहिली गरज कोणती ?

- (1) शारीरिक गरज (2) सुरक्षा गरज
(3) सामाजिक गरज (4) प्रशंसेची गरज

What is the first need in the hierarchy of needs suggested by Maslow ?

- (1) Physiological need (2) Safety need
(3) Social need (4) Esteem need

71. प्रगती मूल्यमापनातील खालील पायऱ्यांची योग्य क्रमाने पुनर्मांडणी करा

- (i) प्रगतीप्रमाणे निश्चित करा (ii) प्रगतीच्या अपेक्षा कर्मचाऱ्यांना कळवा
(iii) प्रत्यक्ष प्रगतीचे मोजमाप करा (iv) कर्मचाऱ्याबरोबर प्रगतीबाबत चर्चा करा
(v) प्रत्यक्ष प्रगतीची तुलना प्रमाणांबरोबर करा (vi) गरज असल्यास दुरुस्ती करा
(1) (i), (ii), (iii), (v), (iv), (vi) (2) (i), (ii), (iii), (iv), (v), (vi)
(3) (i), (ii), (iii), (vi), (iv), (v) (4) (i), (ii), (iv), (iii), (v), (vi)

Re-arrange the following steps in proper sequence followed in performance appraisal

- (i) Establish performance standards
(ii) Communicate performance expectations to employees
(iii) Measure actual performance
(iv) Discuss the appraisal with the employee
(v) Compare actual performance with standards
(vi) If necessary, initiate corrective action
(1) (i), (ii), (iii), (v), (iv), (vi) (2) (i), (ii), (iii), (iv), (v), (vi)
(3) (i), (ii), (iii), (vi), (iv), (v) (4) (i), (ii), (iv), (iii), (v), (vi)

72. लिक्टर्ट यांनी किती नेतृत्वशैलीच्या पद्धती सुचविल्या आहेत ?

- (1) 3 (2) 7 (3) 4 (4) 9

How many leadership styles have been suggested by Likert ?

- (1) 3 (2) 7 (3) 4 (4) 9

73. शिस्तभंग कारवाईच्या प्रक्रियेसाठी अचूक क्रम निवडा :

- (i) आरोपपत्र ठेवणे
- (ii) स्पष्टीकरण विचारात घेणे
- (iii) निलंबन प्रलंबित चौकशी
- (iv) चौकशी करण्यासाठी सूचना
- (v) चौकशी करणे
- (vi) अपील
- (vii) शिस्त अधिकार समितीचा अंतिम निर्णय

- (1) (i) (iii) (ii) (iv) (v) (vii) (vi)
- (2) (i) (iii) (ii) (iv) (v) (vi) (vii)
- (3) (i) (ii) (iii) (iv) (v) (vii) (vi)
- (4) (i) (iii) (ii) (v) (iv) (vii) (vi)

Choose the correct sequence for disciplinary action proceedings

- (i) Issue of the charge-sheet
  - (ii) Consideration of the explanation
  - (iii) Suspension pending enquiry
  - (iv) Notice for holding the enquiry
  - (v) Holding of the enquiry
  - (vi) Appeal
  - (vii) Final decision of the disciplinary authority
- (1) (i) (iii) (ii) (iv) (v) (vii) (vi)
  - (2) (i) (iii) (ii) (iv) (v) (vi) (vii)
  - (3) (i) (ii) (iii) (iv) (v) (vii) (vi)
  - (4) (i) (iii) (ii) (v) (iv) (vii) (vi)

74. जेथे जागेचा किंवा वेळेचा विचार न करता सदस्यांना एकमेकांशी भेटता येते अशा संघास काय म्हणतात ?

(1) कार्यात्मक संघ	(2) व्हर्च्युअल संघ
(3) व्हर्टिकल संघ	(4) क्वालिटी सर्कल

What is a team called in which the members can meet each-other without concern for space or time ?

(1) Functional team	(2) Virtual team
(3) Vertical team	(4) Quality circle

75. रिकामी जागा भरा :

स्वीकृत किंवा अपेक्षित निकष याचा भंग करणारे वर्तन म्हणजे _____

(1) बेशिस्त	(2) शिक्षेस पात्र कृती
(3) दुर्वर्तन	(4) चुकीचे वर्तन

Fill in the blank :

A behaviour which is in breach of the accepted or expected norms of conduct constitutes _____

(1) Indiscipline	(2) Punishable act
(3) Misconduct	(4) Misbehaviour

76. विशिष्ट भविष्यकाळासाठी संख्यात्मक रूपात तयार केलेल्या योजनेला काय म्हणतात ?

(1) कार्यक्रम	(2) अंदाजपत्रक
(3) उत्पन्न पत्रक	(4) बृहत आराखडा

What would you call a plan prepared for a given future period in numerical terms ?

(1) Programme	(2) Budget
(3) Income statement	(4) Master plan

77. रिकाम्या जागा भरा :

विशिष्ट कार्य करण्यासाठी ज्ञान संवर्धन करण्याची कृती म्हणजे _____ म्हणजे व्यक्तीची सर्वांगीण वाढ.

(1) शिक्षण, प्रशिक्षण	(2) प्रशिक्षण, विकास
(3) प्रशिक्षण, शिक्षण	(4) विकास, शिक्षण

Fill in the blanks :

_____ is the act of increasing the knowledge for doing a particular job.

_____ means growth of an individual in all respects.

(1) Education, Training	(2) Training, Development
(3) Training, Education	(4) Development, Education

78. कोणत्या प्रकारचे बजेट हे विविध सरकारी कामकाजाच्या भौतिक व वित्तीय घटकांचे एकत्रीकरण करून आदाने व प्रदाने यांच्यात अर्थपूर्ण संबंध प्रस्थापित करते ?

(1) शून्याधारित बजेट	(2) कामगिरी बजेट
(3) वित्तीय बजेट	(4) आयटम सूची बजेट

Which type of budget correlates the physical and financial aspects of various government activities and establishes a meaningful relationship between inputs and outputs ?

(1) Zero-base budget	(2) Performance budget
(3) Financial budget	(4) Line-item budget

79. खालील बाबींचे वर्गीकरण (I) सेवांतर्गत प्रशिक्षण आणि (II) सेवाबाह्य प्रशिक्षण यामध्ये करा.

(i) व्याख्यान व चर्चा	(ii) मार्गदर्शन
(iii) परिषद प्रशिक्षण	(iv) अध्ययन (वरिष्ठांच्या हाताखाली)
(v) केस स्टडी	(vi) पद अदलाबदल
(1) सेवांतर्गत प्रशिक्षण – (i) (ii) (iv)	
सेवाबाह्य प्रशिक्षण – (iii) (v) (vi)	
(2) सेवांतर्गत प्रशिक्षण – (i) (ii) (vi)	
सेवाबाह्य प्रशिक्षण – (iii) (iv) (v)	
(3) सेवांतर्गत प्रशिक्षण – (iv) (v) (vi)	
सेवाबाह्य प्रशिक्षण – (i) (ii) (iii)	
(4) सेवांतर्गत प्रशिक्षण – (ii) (iv) (vi)	
सेवाबाह्य प्रशिक्षण – (i) (iii) (v)	

Classify the following into (I) on-the-job training and (II) off-the-job training.

(i) Lecture-cum-discussion	(ii) Coaching
(iii) Conference training	(iv) Understudy
(v) Case study	(vi) Position rotation
(1) On-the-job training – (i) (ii) (iv)	
Off-the-job training – (iii) (v) (vi)	
(2) On-the-job training – (i) (ii) (vi)	
Off-the-job training – (iii) (iv) (v)	
(3) On-the-job training – (iv) (v) (vi)	
Off-the-job training – (i) (ii) (iii)	
(4) On-the-job training – (ii) (iv) (vi)	
Off-the-job training – (i) (iii) (v)	

80. कोणत्या फ्रेंच शब्दावरून 'बजेट' ही संज्ञा तयार करण्यात आली आहे ?

- (1) बुगेट (2) बुके (3) बुगोटा (4) बजेटो

From which French word the term 'budget' is derived from ?

- (1) Bougette (2) Bouke (3) Bougotta (4) Budgeto

81. नेतृत्वविषयक संशोधनाच्या अभ्यासातून काढलेल्या अनुमानांच्या आधारे, यशस्वी नेतृत्वाचे गुण वर्गीकरण _____ मधल्यांखाली करता येईल.

- (1) व्यक्तिगत गुणवैशिष्ट्ये (2) ज्ञान आणि क्षमता
(3) कौशल्ये (4) वरील सर्व

Based on the conclusions from the studies of leadership research, qualities of successful leadership can be classified under _____ heads.

- (1) Personality traits (2) Knowledge and ability
(3) Skills (4) All the above

82. शिस्तभंगाच्या प्रक्रियेतील पहिला टप्पा कोणता ?

- (1) आरोपपत्र देणे (2) चौकशी सूचना
(3) सेवा समाप्ती (4) सेवा स्थगिती

Which is the first stage in the disciplinary procedure ?

- (1) Issue of charge sheet (2) Notice of enquiry
(3) Termination of service (4) Suspension of service

83. नेतृत्वाची प्रमुख कार्ये याप्रमाणे सांगता येतील

- (1) कर्मचाऱ्यांना प्रेरणा देणे (2) कर्मचाऱ्यांना मार्गदर्शन करणे
(3) पोषक वातावरण निर्माण करणे (4) वरील सर्व

Major functions of leadership may be stated as

- (1) Motivating employees (2) Guiding employees
(3) Creating congenial environment (4) All the above

84. कोणती चाचणी अर्जदारांच्या कार्यासंबंधीत प्रभुत्वाचे मापन करते ?

- (1) बुद्धीमत्ता चाचणी (2) कल चाचणी
(3) सिद्धी चाचणी (4) परिस्थितीजन्य चाचणी

Which test measures the job-related proficiency of the applicants ?

- (1) Intelligence test (2) Aptitude test
(3) Achievement test (4) Situational test

85. खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा :

महानगरपालिका अंदाजपत्रक तयार करतांना

- (i) अंदाजपत्रकामध्ये सर्व जमा व खर्चाचा समावेश करू नका
(ii) संतुलित अंदाजपत्रकाचा अवलंब करा
(iii) समाज संघटना अथवा व्यक्तींना पैसे उसने द्यायला परवानगी आहे
(iv) महसुली खर्चाच्या सहाय्यासाठी पैसा उधारीने आणण्यासाठी परवानगी नाही.
(1) (i) चूक, (ii) बरोबर, (iii) चूक, (iv) बरोबर
(2) (i) बरोबर, (ii) चूक, (iii) चूक, (iv) बरोबर
(3) (i) बरोबर, (ii) बरोबर, (iii) चूक, (iv) बरोबर
(4) (i) चूक, (ii) बरोबर, (iii) चूक, (iv) चूक

State whether the following statements are true or false.

While preparing municipal corporation budget

- (i) don't include all receipts and payments in the budget
(ii) Adopt a balanced budget
(iii) Provision for lending money to community organisations or individual is allowed
(iv) Borrowing money to support revenue expenses is not allowed
(1) (i) false, (ii) true, (iii) false, (iv) true (2) (i) true, (ii) false, (iii) false, (iv) true
(3) (i) true, (ii) true, (iii) false, (iv) true (4) (i) false, (ii) true, (iii) false, (iv) false

86. खालीलपैकी कोणती पद्धत ही कार्याबाहेरील प्रशिक्षणाची पद्धत आहे ?

(1) उमेदवारी	(2) समिती
(3) कार्यसूचना	(4) प्रतिकृतीद्वारे प्रशिक्षण

Which of the following is a off-the job training method ?

(1) Apprenticeship	(2) Committee
(3) Job instruction	(4) Vestibule training

87. खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?

- (1) अंदाजपत्रक तयार करण्यासाठीचा आधार म्हणजे विविध अधिकार्यांकडून प्राप्त झालेले इनपुट
- (2) अंदाजपत्रक तयार करण्याचा आधार हा 'खालून वर' विचाराचा असेल
- (3) सर्वोच्च युनिटकडून अंदाज बांधले जातील आणि मुख्य कचेरीत संकलित केले जातील
- (4) संकलित अंदाजपत्रक सारांश स्वरूपात सादर केले जाईल

Which of the following statements is incorrect ?

- (1) The basis for preparing the budget will be the inputs from various functionaries
- (2) Budget preparation shall be based on a bottom-up approach
- (3) Estimates shall be made from the highest unit and then consolidated at the Head Office
- (4) The consolidated budget shall be presented in a summary form

88. अभिप्रेरणाचा 'क्ष' सिद्धांत आणि 'य' सिद्धांत कोणी सुचविला ?

(1) डग्लस मॅग्रेगर	(2) अब्राहम मास्लो
(3) विल्यम औची	(4) हर्झबर्ग

Who proposed Theory X and Theory Y of motivation ?

(1) Douglas McGregor	(2) Abraham Maslow
(3) William Ouchi	(4) Herzberg

89. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (i) परफॉर्मन्स अंदाजपत्रकाला ठराविक मर्यादा आहेत
- (ii) अंदाजपत्रक प्रक्रियेतील प्रशासकीय उणीवाबाबत त्यातून कोणताच उपाय मिळत नाही आता खालील पर्यायातून योग्य उत्तराची निवड करा.

- (1) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (ii) हे (i) चे बरोबर स्पष्टीकरण आहे
- (2) (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर आहेत परंतु (ii) हे (i) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (3) (i) चूक आहे परंतु (ii) बरोबर आहे
- (4) (i) बरोबर आहे परंतु (ii) चूक आहे

Consider the following statements :

- (i) Performance budgeting has certain limitations
- (ii) It provides no remedy for the administrative deficiencies in the budget process

Now select a correct answer from the following alternatives

- (1) Both (i) and (ii) are true and (ii) is correct explanation to (i)
- (2) Both (i) and (ii) are true but (ii) is not correct explanation to (i)
- (3) (i) is false but (ii) is true
- (4) (i) is true but (ii) is false

90. एखाद्या कर्मचाऱ्यावर बेशिस्तीच्या कृत्याबद्दल घेतलेली मवाळ कृती कोणती ?

(1) लेखी ईशारा	(2) तोंडी ईशारा
(3) पगार कपात	(4) पदावनती

What is the mildest action taken against an employee for an act of indiscipline ?

(1) Written warning	(2) Verbal warning
(3) Pay cut	(4) Demotion

91. शून्याधारित अंदाजपत्रकाच्या गरजा खालील बाबींमधून शोधा :

- (i) उद्दिष्टे निश्चित करणे आणि मर्मभेदक बनविणे
  - (ii) उद्दिष्टे आणि कार्यक्रम यांचा अग्रक्रम लावणे
  - (iii) व्यय-लाभ आणि व्यय-परिणामकारकता यांच्या माध्यमातून सर्वोत्कृष्ट पर्यायाची निवड करणे
  - (iv) गतकाळात मान्य झालेल्या योजना आणि कार्यक्रम पुढील कोणतेही परीक्षण न करता तसेच चालू ठेवणे
(1) (i) (ii) (iv)	(2) (ii) (iii) (iv)
(3) (i) (ii) (iii)	(4) (i) (iii) (iv)

Identify from the following requirements of zero-base budgeting

- (i) Identification and sharpening of objectives
  - (ii) Prioritisation of objectives and programmes
  - (iii) Selection of the best alternative through cost-benefit and cost-effectiveness analysis; and
  - (iv) Schemes and programmes sanctioned in the past need to be continued without any further examination
(1) (i) (ii) (iv)	(2) (ii) (iii) (iv)
(3) (i) (ii) (iii)	(4) (i) (iii) (iv)

92. 'ऑडिट' हा शब्द कोणत्या लॅटिन शब्दावरून घेण्यात आला आहे ?

(1) ऑडिरे	(2) ऑडिटे
(3) ऑडिका	(4) ऑडिने

From which Latin word the word 'audit' is derived from ?

(1) Audire	(2) Audite
(3) Audica	(4) Audine

93. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (i) ज्या संघटनांमध्ये शून्याधारित अंदाजपत्रक अंमलात आणले जाते अशा काही संघटनांमध्ये विविध विभाग बचत दाखवायला नाखुष असतात.
- (ii) त्यांना असे भय वाटते की जी रक्कम वाचवलेली आहे ती रक्कम अन्य खात्याकडे वर्ग करण्यात येईल.

आता खालील पर्यायातून योग्य उत्तर निवडा

- (1) (i) हे चूक आहे परंतु (ii) हे बरोबर आहे
- (2) (i) हे बरोबर आहे परंतु (ii) हे चूक आहे
- (3) (i) आणि (ii) हे दोन्ही बरोबर आहेत परंतु (ii) हे (i) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (4) (i) आणि (ii) हे दोन्ही बरोबर आहेत आणि (ii) हे (i) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे

Consider the following statements :

- (i) In the implementation of zero base budgeting in some organisation departments are reluctant to show savings.
- (ii) They have fear that the amounts saved would be transferred and made available to some other department.

Now select a correct answer from the following alternatives :

- (1) (i) is false but (ii) is true
- (2) (i) is true but (ii) is false
- (3) Both (i) and (ii) are true but (ii) is not correct explanation of (i)
- (4) Both (i) and (ii) are true and (ii) is correct explanation to (i)

94. सरकारी हिशोबाच्या अंकेक्षण साखळीतील सर्वोच्च अधिकारी व्यक्ती कोण आहे ?

- (1) ऑडिटर जनरल
- (2) वैधानिक अंकेक्षक
- (3) वित्त मंत्री
- (4) कंम्प्ट्रोलर आणि ऑडिटर जनरल ऑफ इंडिया

Who is the prime authority in the audit hierarchy of government accounts ?

- (1) Auditor General
- (2) Statutory Auditor
- (3) Finance Minister
- (4) Comptroller and Auditor General of India

95. खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा :

- (i) लेखापरीक्षण म्हणजे केवळ गणिती अचूकता तपासणे.
  - (ii) सामान्य लेखापरीक्षणामुळे चूका आणि घोटाळे वारंवार होण्यास प्रतिबंध बसत नाही.
  - (iii) लेखापरीक्षण म्हणजे मालमत्ता आणि दायित्व यांचे परीक्षण आणि पडताळणी करणे होय.
  - (iv) लेखापरीक्षणात अंतर्गत तसेच बहिर्गत पुरावे हे नोंदीच्या अचूकतेच्या तपासणीसाठी विचारात घेतले जातात.
- (1) (i) चूक, (ii) बरोबर, (iii) चूक, (iv) बरोबर
  - (2) (i) चूक, (ii) बरोबर, (iii) चूक, (iv) चूक
  - (3) (i) चूक, (ii) बरोबर, (iii) बरोबर, (iv) चूक
  - (4) (i) बरोबर, (ii) बरोबर, (iii) चूक, (iv) बरोबर

State whether the following statements are true or false :

- (i) Audit means merely checking the arithmetical accuracy.
  - (ii) The existence of normal audit does not fully prevent the occurrence of errors and frauds.
  - (iii) Audit is an examination and verification of assets and liabilities.
  - (iv) In audit, internal as well as external evidences are considered for checking of the accuracy of records.
- (1) (i) False , (ii) True, (iii) False, (iv) True
  - (2) (i) False, (ii) True, (iii) False, (iv) False
  - (3) (i) False, (ii) True, (iii) True, (iv) False
  - (4) (i) True, (ii) True, (iii) False, (iv) True

96. नवीन कर्मचाऱ्याची संघटनेला ओळख करून देण्याच्या प्रक्रियेला काय म्हणतात ?

- (1) परिचयांकन
- (2) नियुक्ती
- (3) निवड
- (4) प्रशिक्षण

What is the process of introducing the new employee to the organisation called ?

- (1) Orientation
- (2) Placement
- (3) Selection
- (4) Training

97. रिकाम्या जागा भरा :

_____ दर्शविते की लेखापरीक्षकाची नियमित भेट असते. जे लेखापरीक्षण आर्थिक वर्ष संपण्याच्या दरम्यान केले जाते त्याला _____ म्हणतात.

- (1) प्रमाण लेखापरीक्षण, नियतकालिक लेखापरीक्षण
- (2) सातत्याने चालणारे लेखापरीक्षण, नियतकालिक लेखापरीक्षण
- (3) सातत्याने चालणारे लेखापरीक्षण, कार्यक्षमता लेखापरीक्षण
- (4) सातत्याने चालणारे लेखापरीक्षण, ताळेबंद लेखापरीक्षण

Fill in the blanks :

_____ implies that there is a continuous visit of the auditor. Audit which is taken up at the close of the financial year is known as the _____

- (1) Standard audit, periodical audit
- (2) Continuous audit, periodical audit
- (3) Continuous audit, efficiency audit
- (4) Continuous audit, balance sheet audit

98. कोणत्याही संघटनेत खालीलपैकी कोणती सर्वोत्कृष्ट शिस्त असते ?

(1) सक्ती केलेली शिस्त	(2) नकारात्मक शिस्त
(3) बाह्य शिस्त	(4) स्वयंशिस्त

Which of the following is the best discipline in any organisation ?

(1) Forced discipline	(2) Negative discipline
(3) External discipline	(4) Self-discipline

99. SAP चे पूर्ण रूप काय आहे ?

- (1) सॉफ्टवेअर ॲप्लिकेशन्स ॲण्ड प्रोग्राम्स्
- (2) सॉफ्टवेअर ॲप्लिकेशन्स ॲण्ड प्रॉडक्ट्स्
- (3) सिस्टम्स् ॲप्लिकेशन्स ॲण्ड प्रॉडक्ट्स्
- (4) सिस्टम्स् ॲप्लिकेशन्स ॲण्ड प्रोग्राम्स्

What is the long-form of SAP ?

- (1) Software Applications and Programmes
- (2) Software Applications and Products
- (3) Systems Applications and Products
- (4) Systems Applications and Programmes

100. नगरपालिकांच्या हिशोबाचे अंकेक्षण करण्यासाठी कोणाची नियुक्ती केली जाते ?

(1) चार्टर्ड अकाँटंट्स्	(2) लोकल फंड ऑडिटर्स
(3) अंतर्गत अंकेक्षक	(4) ऑडिटर जनरल

Who are appointed to audit the accounts of municipalities ?

(1) Chartered Accountants	(2) Local Fund Auditors
(3) Internal Auditors	(4) Auditor General

101. "प्रकल्प म्हणजे वस्तू व सेवा पुरविण्यासाठी लागणाऱ्या सुविधा विकसित करण्यासाठी करावयाच्या भांडवली गुंतवणुकीस दिलेली मान्यता होय" ही व्याख्या कोणी केली ?

- (1) अमेरिकन प्रकल्प व्यवस्थापन संस्था
- (2) भारतीय प्रकल्प व्यवस्थापन संस्था
- (3) जागतिक बँक
- (4) ई.एल्. हॅन्सन

Who defined "Project as an approval for capital investments to develop facilities for providing goods and services" ?

- (1) Project Management Institute of America
- (2) Project Management Institute of India
- (3) World Bank
- (4) E.L. Hanson

102. प्रकल्प नियोजनाच्या प्रक्रियेतील पहिली पायरी कोणती ?

- (1) उद्दिष्ट निर्धारण
- (2) संसाधन अंदाज
- (3) संसाधन नियोजन
- (4) समय नियोजन

What is the first step in the Project Planning Process ?

- (1) Determination of objectives
- (2) Estimation of resources
- (3) Resource planning
- (4) Time planning

103. संपूर्ण अर्थव्यवस्थेच्या दृष्टिकोनातून प्रकल्प गुंतवणुकीचे मूल्यमापन करण्यासाठी विकसित केलेल्या प्रक्रियेला काय म्हणतात ?

- (1) तांत्रिक विश्लेषण
- (2) सामाजिक खर्च विश्लेषण
- (3) सामाजिक लाभ विश्लेषण
- (4) सामाजिक खर्च लाभ विश्लेषण

What is called to the methodology developed for evaluating investment in projects from the point of view of the economy as a whole ?

- (1) Technical analysis
- (2) Social cost analysis
- (3) Social benefit analysis
- (4) Social cost benefit analysis

104. प्रकल्प व्यवस्थापनाचे 'पर्ट' तंत्र मूळतः कोणत्या देशात विकसित करण्यात आले ?

- (1) अमेरिका
- (2) जर्मनी
- (3) फ्रान्स
- (4) जपान

In which country the 'PERT' technique of project management was originally developed ?

- (1) America
- (2) Germany
- (3) France
- (4) Japan

105. प्रकल्पाची आर्थिक व्यवहार्यता व विकसित करण्याची योग्यता ठरविण्याच्या प्रक्रियेस काय म्हणतात ?

(1) व्यवहार्यता अभ्यास	(2) तांत्रिक अभ्यास
(3) सामाजिक खर्च अभ्यास	(4) अंदाजपत्रक अभ्यास

What is the process of determining economic viability and worth of development of a project called ?

(1) Feasibility study	(2) Technical study
(3) Social cost study	(4) Budget study

106. प्रकल्पाच्या जीवनचक्रातील पहिली अवस्था कोणती ?

(1) खरेदी व संपादन	(2) बांधकाम
(3) प्राथमिक अभियांत्रिकी काम	(4) करार वाटाघाटी

What is the first stage in the life cycle of a project ?

(1) Purchase and procurement	(2) Construction
(3) Preliminary engineering	(4) Contract negotiation

107. प्रकल्प परिव्यय व्यवस्थापनात कोणत्या बाबीचा समावेश होत नाही ?

(1) परिव्यय अंदाज	(2) रोकड प्रवाह नियोजन
(3) परिव्यय नियंत्रण	(4) कार्य क्रमनिश्चिती

What is not covered in the project cost management ?

(1) Cost estimates	(2) Cash flow planning
(3) Cost control	(4) Activity sequencing

108. प्रकल्प कामासाठी कोणता संघटना प्रकार उपयुक्त नाही ?

(1) कार्यात्मक संघटना	(2) रेखा व कर्मचारी संघटना
(3) डिव्हिजनल संघटना	(4) मॅट्रिक्स संघटना

Which form of organisation is not suitable for project work ?

(1) Functional organisation	(2) Line and staff organisation
(3) Divisional organisation	(4) Matrix organisation

109. एकूण खर्च न्यूनतम राखू शकेल असे प्रकल्प वेळापत्रक तयार करणे हे कोणत्या तंत्राचे उद्दिष्ट असते ?

(1) पर्ट	(2) सीपीएम
(3) नेटवर्क खर्च प्रणाली	(4) समय अंदाजपत्रक

The object of which technique is to determine a project schedule which minimises the total cost ?

(1) PERT	(2) CPM
(3) Network Cost System	(4) Time Budget

110. सीपीएम तंत्र कोणत्या कंपनीने विकसित केले आहे ?

- (1) ड्यू पॉन्ट (2) आयबीएम (3) मायक्रोसॉफ्ट (4) टाटा स्टील

Which company has developed the CPM technique ?

- (1) Du Pont (2) IBM (3) Microsoft (4) Tata steel

111. वापरदाराकडून शुल्क आकारून एखादी पायाभूत सेवा पुरविण्यासाठी सरकारी संस्था आणि खाजगी क्षेत्रातील कंपनी यांच्यात झालेल्या करारात्मक व्यवस्थेस काय म्हणतात ?

- (1) खाजगी उपक्रम सेवा (2) सार्वजनिक उपक्रम सेवा
(3) सार्वजनिक-खाजगी भागीदारी (4) जनता व सरकार भागीदारी

What is called to a contractual arrangement between a Government entity and a private sector company for providing an infrastructure service on payment of user charges ?

- (1) Private enterprise service (2) Public enterprise service
(3) Public private partnership (4) Public-government partnership

112. नवी मुंबईतील विमानतळ प्रकल्प हा कोणत्या व्यवस्थेखाली हाती घेण्यात येत आहे ?

- (1) राज्य सरकार निधी (2) केंद्र सरकार निधी
(3) सार्वजनिक खाजगी भागीदारी (4) खाजगी क्षेत्रातील गुंतवणूक

Under what arrangement the airport project in New Mumbai is being undertaken ?

- (1) State govt. funding (2) Central govt. funding
(3) Public private partnership (4) Private sector investment

113. सार्वजनिक खाजगी भागीदारी व्यवस्थेतर्गत सरकारची भूमिका कोणती असते ?

- (1) प्रकल्पाला निधी पुरविणे (2) प्रकल्प उभारणे
(3) सेवेवर लक्ष ठेवणे (4) सेवा चालविणे

What is the role of the Government under a public private partnership arrangement ?

- (1) To finance the project (2) To build the project
(3) To monitor the service (4) To operate the service

114. प्रकल्पाच्या अयशस्वी अंमलबजावणीच्या कारणंपैकी एक कोणते ?

- (1) योग्य आखणी (2) अपुरा निधी
(3) कराराचे चांगले व्यवस्थापन (4) प्रभावी देखरेख

What could be one of the reasons for unsuccessful implementation of a project ?

- (1) Proper formulation (2) Inadequate funds
(3) Better contract management (4) Effective monitoring

115. प्रकल्पाचे मूल्यमापन कोणाकडून केले जाते ?

(1) वित्तीय संस्था	(2) सरकारी संस्था
(3) सहकारी संघटना	(4) अर्थ मंत्रालय

By whom the project is evaluated ?

(1) Financial institutions	(2) Government agencies
(3) Co-operative organisations	(4) Finance Ministry

116. अलिकडील वर्षात प्रकल्पाच्या आखणीमध्ये खालील मूल्यमापन अधिक महत्त्वाचे मानले जाते ?

(1) तांत्रिक मूल्यमापन	(2) पर्यावरणात्मक मूल्यमापन
(3) बाजारपेठ मूल्यमापन	(4) व्यवस्थापकीय मूल्यमापन

In recent years the following appraisal is considered more important in project formulation.

(1) Technical appraisal	(2) Environmental appraisal
(3) Market appraisal	(4) Managerial appraisal

117. सध्या भारतात सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्थेत कोणाची भूमिका नगण्य आहे ?

(1) केंद्र सरकार	(2) खाजगी क्षेत्र
(3) राज्य सरकार	(4) सार्वजनिक महामंडळे

At present whose role is negligible in public transportation in India ?

(1) Central government	(2) Private sector
(3) State government	(4) Public corporations

118. अनिश्चितता घटक अंतर्भूत असणाऱ्या प्रकल्पासाठी कोणते तंत्र अधिक उपयुक्त आहे ?

(1) पर्ट	(2) सीपीएम
(3) नेटवर्क कॉस्ट प्रणाली	(4) सांख्यिकीय दर्जा नियंत्रण

Which technique is more suitable to projects involving uncertainty factor ?

(1) PERT	(2) CPM
(3) Network cost system	(4) Statistical quality control

119. कोणत्या व्यवस्थेतर्गत खाजगी कंपनीला प्रकल्प उभारावा, चालवावा आणि विशिष्ट कालावधीनंतर सरकारकडे हस्तांतरित करावा लागतो ?

(1) BOOT	(2) BOT	(3) BT	(4) खाजगी प्रायोजकत्व

Under which arrangement the private company has to raise, run and handover the project to the Government after the expiry of a specific period ?

(1) BOOT	(2) BOT	(3) BT	(4) Private sponsorship

120. नवीन नगर विकास हे खालील अधिकार मंडळाचे एक कार्य आहे

- (1) सिडको (2) सिडो (3) एमआयडीसी (4) एमएसएफसी

New town development is one of the tasks of the following authority

- (1) CIDCO (2) SIDO (3) MIDC (4) MSFC

121. ज्यामुळे समाजाचे सामान्य कामकाज विस्कळीत होऊन समाजाची मूलभूत शिवणच बिघडते अशा अचानकपणे उद्भवणाऱ्या मोठ्या दुर्दैवास काय म्हणतात ?

- (1) अपघात (2) धोका (3) आपत्ती (4) संकट

What is called to the occurrence of a sudden or major misfortune which disrupts the basic fabric and normal functioning of a society ?

- (1) Accident (2) Hazard (3) Disaster (4) Calamity

122. खालीलपैकी कोणती घटना नैसर्गिक आपत्ती नाही ?

- (1) भूकंप (2) वायू गळती (3) चक्रीवादळ (4) सुनामी

Which of the following events is not a natural disaster ?

- (1) Earthquake (2) Gas leakage (3) Cyclone (4) Tsunami

123. आपत्ती व्यवस्थापन प्रणालीतील पहिली पायरी कोणती ?

- (1) तयारी (2) प्रतिबंध
(3) पूर्व सूचना (4) पुनर्वसन

Which is the first step in the disaster management system ?

- (1) Preparation (2) Prevention
(3) Early warning (4) Rehabilitation

124. अलिकडे कोणत्या साली मुंबई महापूराने प्रभावित झाली ?

- (1) 2005 (2) 2007 (3) 2009 (4) 2010

Recently in which year Mumbai was affected by floods ?

- (1) 2005 (2) 2007 (3) 2009 (4) 2010

125. भारतात कोणत्या साली आपत्ती व्यवस्थापन कायदा पारित करण्यात आला ?

- (1) 2003 (2) 2005 (3) 2007 (4) 2001

In which year the Disaster Management Act was passed in India ?

- (1) 2003 (2) 2005 (3) 2007 (4) 2001

126. आपत्ती व्यवस्थापनाची कार्ये खालील कोणत्या व्यवस्थापन तत्त्वांवर आधारित आहेत ?

(i) नियोजन	(ii) संघटन
(iii) कर्मचारी नियुक्ती आणि मानव संसाधन व्यवस्थापन	(iv) नेतृत्व करणे
(v) नियंत्रण	(vi) अहवाल सादर करणे
(vii) अंदाजपत्रक बनवणे	(viii) संप्रेरणा देणे
- (1) (i) (ii) (iii) (iv) (v)   (2) (i) (ii) (iii) (iv) (vi)
 (3) (i) (ii) (iii) (iv) (vii)   (4) (i) (ii) (iii) (iv) (viii)

What are the specific management principles on which functions of disaster management are based ?

(i) Planning	(ii) Organising
(iii) Staffing and human resource management	(iv) Leading
(v) Controlling	(vi) Reporting
(vii) Budgeting	(viii) Motivating
- (1) (i) (ii) (iii) (iv) (v)   (2) (i) (ii) (iii) (iv) (vi)
 (3) (i) (ii) (iii) (iv) (vii)   (4) (i) (ii) (iii) (iv) (viii)

127. कोणत्या साली पाकिस्तानी अतिरेक्यांनी मुंबईत बॉम्बस्फोट घडवून आणले ?

- (1) 2003   (2) 2005   (3) 2008   (4) 2010

In which year Mumbai was subjected to bomb blasts by Pak terrorists ?

- (1) 2003   (2) 2005   (3) 2008   (4) 2010

128. तामीळनाडूच्या किनारपट्टीवर 30 डिसेंबर 2011 रोजी थडकलेल्या चक्रीवादळाचे नाव काय होते ?

- (1) थेन   (2) जेन   (3) कॅटरिना   (4) मॅटिझ

What was the name of the cyclone that struck the Tamilnadu coast on 30th December 2011 ?

- (1) Thane   (2) Zen   (3) Katerina   (4) Matiz

129. मुंबईमध्ये कोणत्या प्रकारची आपत्ती घन कचऱ्याचे योग्य व्यवस्थापन करून सौम्य करता येईल ?

- (1) आग   (2) पूर   (3) चक्रीवादळ   (4) वादळ

What type of disaster in Mumbai can be mitigated by proper management of solid wastes ?

- (1) Fire   (2) Flood   (3) Cyclone   (4) Storm

130. पूर आपत्ती व्यवस्थापनासाठी संरचनात्मक उपायांपैकी एक कोणता आहे ?

- (1) पूर विमा (2) पूर पूर्वानुमान
(3) ड्रेनेज सुधारणा (4) बाधित लोकांना मदत

What is one of the structural measures for management of flood disaster ?

- (1) Flood insurance (2) Flood forecasting
(3) Improved drainage (4) Relief to affected people

131. कोणत्या कामाचा आपत्ती पश्चात कामांमध्ये समावेश होत नाही ?

- (1) सुटका कार्य (2) दुरुस्ती कार्य
(3) पुनर्निमाण (4) लोक जागृती

Which activity is not included in the post disaster management activities ?

- (1) Rescue work (2) Repair work
(3) Reconstruction (4) Public awareness

132. खालीलपैकी कोणती आपत्ती पृथ्वीच्या भूगर्भातून उद्भवते ?

- (1) भूकंप (2) दरडी कोसळणे (3) पूर (4) वादळ

Which type of disaster occurs from within the earth ?

- (1) Earthquake (2) Landslide (3) Flood (4) Storm

133. भोपाळ गॅस दुर्घटना ही कोणत्या प्रकारच्या आपत्तीचे उदाहरण आहे ?

- (1) नैसर्गिक आपत्ती (2) रासायनिक आपत्ती
(3) जैविक आपत्ती (4) आण्विक आपत्ती

What type of disaster is Bhopal gas tragedy an example of ?

- (1) Natural disaster (2) Chemical disaster
(3) Biological disaster (4) Nuclear disaster

134. मुंबईमध्ये इमारतींच्या उंचीमुळे कोणत्या खालील आपत्तीची संभाव्यता वाढू शकते ?

- (1) ज्वालामुखी (2) आग (3) वादळ (4) सुनामी

What type of disaster the height of buildings in Mumbai may increase the possibility of ?

- (1) Volcano (2) Fire (3) Storm (4) Tsunami

135. आपत्ती व्यवस्थापन कोणती गोष्ट करू शकत नाही ?

- (1) जीवितहानी कमी करू शकत नाही (2) मालमत्तेची हानी कमी करू शकत नाही
(3) आपत्ती टाळू शकत नाही (4) प्रभावित लोकांना मदत पुरवू शकत नाही

What cannot be attempted by disaster management ?

- (1) Reduce the loss of human life (2) Reduce the loss to property
(3) Avoid the disaster (4) Provide assistance to the affected people

136. 'एसईझेड' म्हणजे काय ?

(1) स्पेशल इलेक्ट्रीक झोन	(2) स्पेशल एसेन्शीयल कमोडीटी झोन
(3) स्पेशल इकॉनॉमीक झोन	(4) स्मॉल इकॉनॉमीक झोन
- 'SEZ' means _____
(1) Special Electric Zone	(2) Special Essential Commodity Zone
(3) Special Economic Zone	(4) Small Economic Zone

137. मुंबई मेट्रो प्रकल्प उभारणीसाठी _____ संस्था आहे.

(1) एम.एम.आर.डी.ए.	(2) एम.सि.जी.एम	(3) भारतीय रेल्वे	(4) एस.आर.ए.
- _____ is the implementing agency for Mumbai Metro Project.
(1) MMRDA	(2) MCGM	(3) Indian Railways	(4) SRA

138. बांद्रा वरळी सि-लिकची योजना राज्य शासनाच्या अधिपत्याखालील यंत्रणेमार्फत पूर्ण केली गेली ?

(1) एम.एम.आर.डी.ए.	(2) पी.डब्ल्यु.डी.	(3) एम.एस.आर.डी.सी.	(4) सि.पी.डब्ल्यु.डी.
- Bandra Worli Sea link scheme is completed by _____ organisation of the State Government.
(1) MMRDA	(2) PWD	(3) MSRDC	(4) CPWD

139. फेरीवाल्यांचे प्रश्न सोडविण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने

(1) राज्य फेरीवाला धोरण तयार करून महानगरपालिकांना त्याची अंमलबजावणी करण्याचे निर्देश दिले
(2) राज्य फेरीवाला धोरण तयार केले व त्या धर्तीवर महानगरपालिकांनी आपापली नियमावली तयार करून त्यास राज्य शासनाची मान्यता घेण्याचे निर्देश दिले
(3) महानगरपालिकांनी त्यांचे स्वतंत्र धोरण तयार करून त्याची तात्काळ अंमलबजावणी करणेचे निर्देश दिले
(4) महानगरपालिकांनी त्यांचे स्वतंत्र धोरण तयार करून त्यास राज्य शासनाची मान्यता घेण्याचे निर्देश दिले

In order to address the issues of hawkers, the State Govt. of Maharashtra has

(1) Prepared State Hawkers Policy and directed the Municipal Corporations to implement the same
(2) Prepared State Hawkers Policy and directed Municipal Corporations to prepare their regulations on the lines of State Policy and seek approval therefor from the Sate Govt.
(3) Directed Municipal Corporations to prepare their independent policy and implement the same forthwith
(4) Directed Municipal Corporations to prepare their independent policy and submit it for approval of the State Govt.

140. नवी मुंबई परिसरातील प्रस्तावित विमान तळासाठी भूसंपादन _____ यांचे मार्फत करण्यात येत आहे.

(1) एम.एम.आर.डी.ओ.	(2) सिडको
(3) एम.आय.डी.सी.	(4) नवी मुंबई महानगरपालिका
- Land for the proposed airport in the vicinity of New Mumbai is being acquired by
(1) MMRDA	(2) CIDCO
(3) MIDC	(4) Navi Mumbai Municipal Corporation

141. महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम 1966 चे सुधारित तरतूदीनुसार नियोजन प्राधिकरणाने आकारावयाच्या विकासाचा दर हा _____

- (1) दर पाच वर्षांनी वाढविता येतो
- (2) नियोजन प्राधिकरण ठराव संमत करेल तेव्हा वाढविता येतो
- (3) राज्य शासनाचे पूर्वमान्यतेने वाढविता येतो
- (4) मुद्रांक शुल्क शीघ्र सिद्धगणकात नमूद केलेल्या विकसित जमिनीच्या दरानुषंगाने दरवर्षी बदलतो

As per the amended provision of the MR and TP Act, 1966, the rate of development charge to be levied by Planning Authority _____

- (1) Can be increased after every fifth year
- (2) Can be increased as and when resolved by the Planning Authority
- (3) Can be increased with prior permission of the State Govt.
- (4) Varies every year with respect to the rates of developed land mentioned in the Stamp Duty Ready Reckoner

142. नवीन भूसंपादन, पुनःस्थापना आणि पुनर्वसन विधेयकानुसार नागरीकरणासाठी जमीन संपादित होत असल्यास संबंधित जमीनमालकासाठी _____ जमीन आरक्षित ठेवून त्यास द्यावयाची आहे.

- (1) विकसित जमिनीच्या 12.5%
- (2) विकसित जमिनीच्या 20%
- (3) विकसित जमिनीच्या 25%
- (4) विकसित जमिनीच्या 50%

As per the new Land Acquisition and Resettlement and Rehabilitation Bill, if the land is acquired for urbanisation _____ is to be kept reserved and offered to the land owner.

- (1) 12.5% of the developed land
- (2) 20% of the developed land
- (3) 25% of the developed land
- (4) 50% of the developed land

143. महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, 1966 मध्ये विहित केलेल्या कालावधीत आपल्या क्षेत्रासाठी विकास योजना तयार करण्यात महानगरपालिकेने कसूर केल्यास, शिल्लक राहिलेले विकास योजनेचा मसूदा शासनास सादर करण्याच्या टप्प्यापर्यंतचे काम _____ द्वारे पूर्ण करावयाचे आहे.

- (1) महानगरपालिका आयुक्त यांचे
- (2) संचालक नगररचना यांचे
- (3) संबंधित विभागीय उपसंचालक नगररचना किंवा सहायक संचालक नगररचना यांच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जाचा नसेल असा त्याने नामनिर्देशित केलेला अधिकारी यांचे
- (4) महानगरपालिकेचे शहर अभियंता यांचे

If a Municipal Corporation fails to prepare the Development Plan for its area within the time period stipulated in the MR and TP Act, 1966, the remaining work upto the stage of submission of the draft Development Plan to the State Govt. is to be completed by the _____

- (1) Municipal Commissioner
- (2) Director, Town Planning
- (3) Concerned Divisional Deputy Director of Town Planning or an officer nominated by him not below the rank of Assistant Director of Town Planning
- (4) City Engineer of the Corporation

144. अंतिम विकास योजना अंमलात आलेल्या दिनांकापासून _____ कालावधीत विकास योजनेतील आरक्षित जागा संपादित न केल्यास संबंधित जमीनमालक महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियमाचे 1966 कलम 127 अन्वये नियोजन प्राधिकरणावर खरेदी सूचना बजावू शकतो.

- (1) 5 वर्षांचे (2) 10 वर्षांचे (3) 15 वर्षांचे (4) 20 वर्षांचे

The land owner may serve a purchase notice on the Planning Authority, under Section 127 of MR and TP Act, 1966, if his land reserved for any purpose in the Development Plan is not acquired within _____ of the date of final development plan coming into force.

- (1) 5 years (2) 10 years (3) 15 years (4) 20 years

145. सार्वजनिक प्रयोजनासाठी राखून ठेवलेल्या जागेचे भूसंपादन हे मंजूर विकास योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी उचललेले एक _____ पाऊल आहे.

- (1) नियामक (2) प्रत्यक्ष (3) नकारात्मक (4) निष्क्रिय

Acquisition of land reserved for public purpose is a _____ step in the implementation of sanctioned development plan.

- (1) Restrictive (2) Positive (3) Negative (4) Passive

146. गृहनिर्माणाची समस्या सोडविण्यासाठी मुंबई महानगर क्षेत्र विकास प्राधिकरणाने चालू केलेल्या भाडे तत्वावरील गृहनिर्माण योजनेत अनुज्ञेय चटई क्षेत्र निर्देशांक _____ आहे.

- (1) 5 (2) 2.5 (3) 4 (4) 1.33

In Rental Housing Scheme launched by M.M.R.D.A. to deal with the housing problem, the permissible floor space index is _____

- (1) 5 (2) 2.5 (3) 4 (4) 1.33

147. म्हाडासाठी जमीन संपादन करताना द्यावयाची नुकसान भरपाई खालील सूत्रानुसार ठरविली जाते

- (1) जमीनीची बाजारभावाप्रमाणे होणारी किंमत (2) निव्वळ उत्पन्नाचे भांडवलीकरण
(3) सरासरी निव्वळ मासिक उत्पन्नाच्या शंभर पट (4) वरीलपैकी कोणताही पर्याय नाही

To acquire land for MHADA compensation is calculated on the following basis

- (1) Market value of the land (2) Capitalization of net income
(3) 100 times net average monthly income (4) None of the above

148. भारतामध्ये _____ अन्वये नियोजनासंबंधी कायदे लागू करण्यात आले.

- (1) टाऊन अँड कंट्री प्लॅनिंग कायदा, 1947 (2) बॉम्बे नगर रचना कायदा, 1915
(3) बॉम्बे नगर रचना कायदा, 1954 (4) महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना कायदा, 1966

Planning legislation in India was introduced through

- (1) Town and Country Planning Act, 1947 (2) Bombay Town Planning Act, 1915
(3) Bombay Town Planning Act, 1954 (4) M. R. and T. P. Act, 1966

149. आर्थिक दृष्ट्या कमकुवत घटकातील लोकांच्या गृहनिर्माण संस्था व अल्प उत्पन्न गटातील लोकांसाठीच्या रो हाऊसिंग योजना वगळता म्युनिसिपल क्षेत्रासाठी सर्वसाधारण चटई क्षेत्र निर्देशांक _____ असतो.
(1) 0.5 (2) 1.00 (3) 1.5 (4) 0.75
Except for row housing scheme meant for low income groups and economically weaker section the effective F.S.I. in Municipal limits is _____
(1) 0.5 (2) 1.00 (3) 1.5 (4) 0.75
-
150. विकास शुल्क हे _____ द्यावयाचे असते.
(1) दर सहामाहीस (2) दर वर्षाला (3) एक वेळेस (4) वरीलपैकी कोणताही पर्याय नाही
Development charge is to be paid _____
(1) Half yearly (2) Annually (3) One time (4) None of the above
-
151. नगर रचना योजनांमध्ये नगरपालिकेची भूमिका ही _____ असते.
(1) मालकाची (2) लवादाची (3) सुविधा देणाऱ्याची (4) ग्राहकाची
In the Town Planning Schemes the municipality plays the role of _____
(1) Owner (2) Arbitrator (3) Facilitator (4) Customer
-
152. स्थानिक नागरी संस्थामार्फत बसविण्यात येणारा मालमत्ता कर हा _____ वर ठरविण्यात येतो.
(1) मालमत्तेची बाजार भावानुसार होणारी किंमत (2) मालमत्तेचे भाडे
(3) करपात्र मूल्य (4) मालमत्तेचे क्षेत्र
Property tax levied by urban local bodies is based on _____
(1) Market value of the property (2) Rental value of the property
(3) Rateable value of the property (4) Area of the property
-
153. समजा तुम्हाला सांताक्रुझ येथील बगीच्यासाठी असलेल्या आरक्षणामधून हस्तांतरणीय विकास हक्क मिळाले आहेत, हस्तांतरणीय विकास हक्क तुम्हाला कोठे वापरता येतील ?
(1) कुलाबा (2) माझगांव (3) परेल (4) बोरीवली
Suppose you are in possession of transferable development rights, released from reservation of garden in Santacruz, where would you be able to utilise them ?
(1) Colaba (2) Mazgaon (3) Parel (4) Borivali
-
154. नागरी सुविधांच्या दृष्टीकोनातून प्रामुख्याने _____ ही सेवा पुरविण्याची जबाबदारी नियोजन प्राधिकरणाची आहे.
(1) नोकरी देणे (2) पाणी पुरवठा व मलनिस्सारण
(3) रेल्वे वाहतूक (4) अभियांत्रिकी शिक्षण
What is the responsibility of planning authority in the context of urban infrastructure ?
(1) To give employment (2) Water supply and sanitation
(3) Railway transport (4) Engineering education

155. महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, 1966 नुसार कोणत्या कलमान्वये विकास योजनेस मंजूरी दिली जाते ?
 (1) 25 (2) 26 (3) 27 (4) 31

Under which Section of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966, sanction is accorded to the Development Plan ?

- (1) 25 (2) 26 (3) 27 (4) 31

156. भूसंपादन अधिनियमाचे कलम _____ अन्वये भूसंपादन अधिनियमांतर्गत संपादीत केलेल्या जमिनीचे संदर्भात वाढीव मोबदला देण्याची तरतुद आहे.

- (1) 4 (2) 6 (3) 11 (4) 18

As per section _____ of the Land Acquisition Act, there is a provision to give enhanced compensation for the lands acquired under the Land Acquisition Act.

- (1) 4 (2) 6 (3) 11 (4) 18

157. बृहन्मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रात _____ नियोजन प्राधिकरण नाही.

- (1) झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण (एस आर ए) (2) एम आय डी सी
 (3) सार्वजनिक बांधकाम विभाग (4) एम एम आर डी ए

In Greater Mumbai Corporation limits _____ is not a Planning Authority.

- (1) Slum Rehabilitation Authority (SRA) (2) MIDC
 (3) Public Works Dept. (4) MMRDA

158. बृहन्मुंबईच्या विकास नियंत्रण नियमावलीनुसार _____ पेक्षा उंच इमारती ह्या "मल्टीस्टोरीड किंवा हायर्राईज" संबोधल्या जातात.

- (1) 18 मिटर (2) 24 मिटर (3) 30 मिटर (4) 50 मिटर

As per Development Control Regulations of greater Mumbai buildings having height more than _____ are considered as multistoried/high rise buildings

- (1) 18 Metres (2) 24 Metres (3) 30 Metres (4) 50 Metres

159. सदनिकेचा "बिल्ट अप एरिया" कारपेट क्षेत्रा _____ असतो.

- (1) पेक्षा कमी (2) पेक्षा जास्त (3) सारखा (4) दुप्पट

Built up area of flat is _____ carpet area.

- (1) Less than (2) More than (3) Equal to (4) Double the

160. मुंबई व पुणे महानगर प्रदेशांसाठी प्रादेशिक योजना हाती घेण्यात याव्यात अशी शिफारस _____ समितीने केली.

- (1) डॉ. रफिक झेकरिया (2) चार्ल्स कोरिया
 (3) माधव गाडगीळ (4) डॉ. धनंजयराव गाडगीळ

The recommendation that regional plans for the Mumbai and Pune Metropolitan Regions should be undertaken was given by _____ committee.

- (1) Dr. Rafiq Zakaria (2) Charles Korea
 (3) Madhav Gadgil (4) Dr. Dhananjayrao Gadgil

161. नियोजन प्रमाणक _____ देते.

- (1) विवक्षित लोकसंख्येसाठी विविध वापरांकरिताचे कमाल क्षेत्र
- (2) विवक्षित लोकसंख्येसाठी विविध वापरांकरिताचे किमान क्षेत्र व शहरात सुविधांचे वितरण करण्याची पद्धती
- (3) शहरात सुविधांचे वितरण करण्याची पद्धती
- (4) विवक्षित लोकसंख्येसाठी विविध वापरांकरिताचे किमान क्षेत्र

Planning standard gives _____

- (1) Maximum area for various uses for a certain population
- (2) Minimum area for various uses for a certain population and method for distribution of facilities in the town
- (3) Method for distribution of facilities in the town
- (4) Minimum area for various uses for a certain population

162. सर्वसाधारणपणे नियोजित जमीन वापराचा नकाशा तयार करताना निळा रंग हा _____ वापर दर्शविण्यासाठी वापरला जातो.

- (1) सार्वजनिक व नीमसार्वजनिक
- (2) वाणिज्य
- (3) औद्योगिक
- (4) रहिवास

Generally for preparation of proposed land use plan the colour blue is used to depict _____ land use.

- (1) Public and Semi Public
- (2) Commercial
- (3) Industrial
- (4) Residential

163. _____ म्हणजे एखादा नकाशा तयार करते वेळी कोणत्याही विनिर्दिष्ट क्षेत्रातील जमिनीचा जो वापर करण्यात येत असेल असा वापर दर्शविणारा नकाशा.

- (1) विद्यमान बांधकाम योजना
- (2) प्रस्तावित जमिन वापर योजना
- (3) प्रस्तावित विकास योजना
- (4) विद्यमान जमिन वापर नकाशा

_____ means a map indicating the use which lands in any specified area are put to at the time of preparing the map.

- (1) Existing building plan
- (2) Proposed land use plan
- (3) Proposed development plan
- (4) Existing land use map

164. रेन वाटर हार्वेस्टिंग कशाशी संबंधित आहे ?

- (1) प्रत्येक भुखंडात पावसाचे पाणी जमिनीत अथवा टाकीत साठवून पाण्याची उपलब्धता वाढविणे
- (2) शहरातील तलावातील पाण्याचा साठा वाढविणे
- (3) पावसाच्या पाण्याचे शुद्धीकरण करणे
- (4) पावसाचे पाणी शेतीसाठी वापरणेबाबत

Rain water Harvesting is related to what ?

- (1) To increase water availability by storing rain water in a tank or by seepage in the ground in that plot
- (2) To increase water capacity of lakes in cities
- (3) To purify rain water
- (4) To use rain water for agriculture

165. "सी आर झेड" म्हणजे काय ?

(1) कोस्टल रिक्लीजन झोन	(2) कोस्टल रेग्युलेशन झोन
(3) सिटी रिक्लेमेशन झोन	(4) कोस्टल रिइनफोर्समेंट झोन
- 'CRZ' means what ?
(1) Coastal Revision Zone	(2) Coastal Regulation Zone
(3) City Reclamation Zone	(4) Coastal Reinforcement Zone

166. सागरीय तट क्षेत्र, तसेच सागरी पाणी वाचवून जतन करण्यासाठी सी.आर. झेड. क्षेत्र _____ विभागांत विभागण्यात आलेले आहे.

(1) दोन	(2) तीन	(3) चार	(4) पाच

For the purpose of conserving and protecting the coastal areas and marine waters the CRZ area is classified in _____ zones.

(1) Two	(2) Three	(3) Four	(4) Five

167. महाराष्ट्रातील जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय नागरी पुनरुत्थान योजनेतर्गत प्रकल्पांसाठी स्थापित राज्यस्तरीय सुकाणू समितीचे अध्यक्ष कोण आहेत ?

(1) महानगर आयुक्त, मुंबई महानगरप्रदेश विकास प्राधिकरण
(2) प्रधान सचिव (नगरविकास)
(3) मुख्य सचिव
(4) माननीय मुख्यमंत्री

Who is the Chairman of the State Level Steering Committee constituted for JNNURM projects in Maharashtra ?

(1) Metropolitan Commissioner, MMRDA
(2) Principal Secretary (Urban Development)
(3) Chief Secretary
(4) Hon'ble Chief Minister

168. जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय नागरी पुनरुत्थान योजनेतर्गत 'डी.पी.आर.' म्हणजे _____

(1) विकास योजना अहवाल	(2) विकास प्रकल्प अहवाल
(3) सविस्तर प्रकल्प अहवाल	(4) जिल्हा प्रकल्प अहवाल

The word 'DPR' under JNNURM scheme means _____

(1) Development Plan Report	(2) Development Project Report
(3) Detailed Project Report	(4) District Project Report

169. संयुक्त राष्ट्र विकास कार्यक्रम अहवाल 2011 नुसार सन 1980 ते 2011 या कालावधीत भारतात जन्माच्या वेळेची संभाव्य आयुमर्यादित _____ वर्षांनी वाढ झाली आहे.

(1) 10.1	(2) 10.2	(3) 11.1	(4) 11.2

According to UNDP Report 2011, between 1980 to 2011, India's life expectancy at birth is increased by _____ years.

(1) 10.1	(2) 10.2	(3) 11.1	(4) 11.2

170. 2011 चे जनगणनेच्या तात्पुरत्या आकडेवारीनुसार मुंबई शहराची 2001 ते 2011 या दशकातील वाढ _____ टक्के इतकी आहे.

- (1) - 2.30   (2) - 4.96   (3) - 5.75   (4) 8.01

What is the percentage decadal growth of Mumbai city for 2001-2011 as per the provisional population figures of 2011 census ?

- (1) - 2.30   (2) - 4.96   (3) - 5.75   (4) 8.01

171. मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम 1949 चे कलम 67 (क) अन्वये महापालिका आयुक्तांना दरवर्षी 31 जुलैपूर्वी कुठला अहवाल सादर करणे बंधनकारक आहे ?

- (1) पर्यावरण नियोजन अहवाल   (2) पर्यावरण स्थिती अहवाल
(3) पर्यावरण परिरक्षण अहवाल   (4) पर्यावरण संरक्षण अहवाल

Which report is to be submitted by the Commissioner before 31st July every year under Section 67 (A) of the BMC Act, 1949 ?

- (1) Environment Planning Report   (2) Environment Status Report
(3) Environment Preservation Report   (4) Environment Conservation Report

172. 15 डिसेंबर 2011 रोजी रात्री 10 ते 12.30 या कालावधीत सार्वजनिक सभा घेणेची व फटाके फोडण्याची सवलत देणेबाबतचा विनंती अर्ज राज्य शासनास प्राप्त झाला आहे. ध्वनी प्रदूषण (नियमन व नियंत्रण) नियमांच्या नियम क्र. 5 चा उपनियम 3 अन्वये अनुज्ञेय होणारी सवलत यापूर्वीच खालीलप्रमाणे देणेत आलेली आहे. जानेवारी : 2 दिवस, मार्च : 3 दिवस, जुलै : 5 दिवस, सप्टेंबर : 3 दिवस अशा स्थितीत _____

- (1) अर्जदारांनी केलेली सवलतीची विनंती मान्य करता येईल
(2) फक्त रात्री 10 ते 12 या कालावधीसाठी सार्वजनिक सभा घेणेची व फटाके फोडण्याची सवलत देता येईल
(3) फक्त सार्वजनिक सभा घेणेसाठी रात्री 10 ते 12 या कालावधीसाठी सवलत देता येईल
(4) कुठलीही सवलत देता येणार नाही

Application is received by the State Govt. requesting for relaxation in timing for allowing public address system and firecrackers during 10 p.m. to 12-30 a.m. on 15th December 2011. Prior to this, relaxation under subrule (3) of rule 5 of the Noise Pollution (Regulation and Control) Act is already given for 2 days in January, 3 days in March, 5 days in July and 3 days in September. In such circumstances _____

- (1) relaxation as requested by the applicant can be granted.
(2) relaxation can be granted for public address system and crackers only for the period 10 p.m. 12 p.m.
(3) relaxation can be granted only for public address system for the period 10 p.m. to 12.p.m.
(4) no relaxation can be granted.

173. मुंबईमध्ये झोपडपट्टी पुर्नवसन योजनेअंतर्गत अनुज्ञेय चटई क्षेत्र निर्देशांक _____ आहे.

- (1) 1.00 (2) 2.00 (3) 2.50 (4) 1.33

In Mumbai, under slum rehabilitation scheme permissible floor space index is

- (1) 1.00 (2) 2.00 (3) 2.50 (4) 1.33

174. मुंबईतील कापड गिरण्यांमध्ये मुख्यत्वे करून कोणत्या भागातून कामगार स्थलांतरीत झाले होते ?

- (1) विदर्भ (2) मराठवाडा (3) खानदेश (4) कोंकण

Prominently from which area, the people migrated to the Mumbai Cotton Mills ?

- (1) Vidarbha (2) Marathwada (3) Khandesh (4) Konkan

175. संपूर्ण दिल्ली-मुंबई औद्योगिक पट्टा _____ या भागातून जातो.

- (1) दिल्ली, राजस्थान, गुजरात, महाराष्ट्र
 (2) उत्तर प्रदेश, दिल्ली राष्ट्रीय राजधानी प्रदेश, हरियाणा, राजस्थान, गुजरात, महाराष्ट्र
 (3) दिल्ली, हरियाणा, राजस्थान, गुजरात, महाराष्ट्र
 (4) उत्तर प्रदेश, दिल्ली राष्ट्रीय राजधानी प्रदेश, राजस्थान, गुजरात, महाराष्ट्र

The total Delhi-Mumbai Industrial Corridor passes through _____

- (1) Delhi, Rajasthan Gujarat, Maharashtra
 (2) U.P. NCR of Delhi, Haryana, Rajasthan, Gujarat, Maharashtra
 (3) Delhi, Haryana, Rajasthan, Gujarat, Maharashtra
 (4) U.P., NCR of Delhi, Rajasthan, Gujarat, Maharashtra

176. भारतीय राज्यघटनेमध्ये दिलेले "मूलभूत हक्क" केव्हा निलंबित होऊ शकतात ?

- (1) दुसऱ्या देशाबरोबर युद्ध पुकारल्यास (2) अंतर्गत बंडाळी
 (3) जातीय दंगली (4) राष्ट्रपतीनी आणीबाणी पुकारल्यास

Under what circumstances fundamental rights given by constitution stand suspended ?

- (1) Declaration of war with the other country (2) Internal mutiny
 (3) Communal Riots (4) During emergency declared by President

177. खालीलपैकी कोणत्या केसचा भारतीय संविधानात दिलेल्या "मूलभूत हक्क" प्रकरणाशी संबंध नाही ?

- (1) केशवानंद वि. केरळ राज्य (2) गोलकनाथ वि. पंजाब राज्य
 (3) मोहरीबिबी वि. धरमदास घोष (4) शंकरप्रसाद केस

Which of the following cases is not related to the chapter of "fundamental Rights" in the constitution ?

- (1) Keshavananda v/s State of Kerala (2) Golaknath v/s State of Punjab
 (3) Mohribibi v/s Dharmdas Ghosh (4) Case of Shankar Prasad

178. खालीलपैकी कोणत्या अनुच्छेदाखाली दिलेले “मूलभूत अधिकार” हे भारतीय नागरीक तसेच परदेशी व्यक्तिस सुद्धा उपलब्ध आहेत ?

- (1) अनुच्छेद 15   (2) अनुच्छेद 14   (3) अनुच्छेद 19   (4) अनुच्छेद 30

Fundamental Rights given under which of the following articles are available to the citizen of India and so also to the foreigners ?

- (1) Art. 15   (2) Art. 14   (3) Art. 19   (4) Art. 30

179. खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या प्राधिलेखाद्वारे (writ) एखाद्या व्यक्तिस त्याचे जनतेच्या संदर्भात असलेले कायदेशिर कर्तव्य बजावण्याबाबत सांगण्यात येते ?

- (1) देहोपस्थिती (हेबियस कॉर्पस)   (2) प्रतिबंध (Prohibition) (प्रोहिबिशन)
(3) महादेश (मँडामस)   (4) क्वाधिकार (क्वो-वॉरंटो)

Under which of the following writs command is given to a person to perform public duty ?

- (1) Habeas corpus   (2) Prohibition
(3) Mandamus   (4) Quo-Warranto

180. खालीलपैकी संविधानाच्या कोणत्या दुरुस्तीद्वारे “मूलभूत हक्कांसंदर्भात” असलेली मालमतेच्या हक्कासंबंधीची तरतूद-वगळण्यात आली ?

- (1) बेचाळीसावी घटनादुरुस्ती 1976   (2) चव्वेचाळीसावी घटनादुरुस्ती 1978
(3) पंचेचाळीसावी घटनादुरुस्ती 1980   (4) सेहेचाळीसावी घटनादुरुस्ती 1982

By which of the following amendments “Right of property” was deleted from the list of fundamental rights of the Constitution ?

- (1) The 42nd Amendment 1976   (2) The 44th Amendment 1978
(3) The 45th Amendment 1980   (4) The 46th Amendment 1982

181. पारशी विवाह व घटस्फोट कायदा 1936 च्या कलम 7 नुसार रजिस्ट्रारची नेमणुक कोण करतो ?

- (1) राष्ट्राध्यक्ष   (2) गव्हर्नर
(3) उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश   (4) वरीलपैकी कोणी नाही

Who appoints registrar Under Section 7 of the Parsi Marriage and Divorce Act 1936 ?

- (1) President   (2) Governor
(3) Chief Justice of High Court   (4) None of the above

186. एखाद्या व्यक्तीस “अस्पृश्य” संबोधणे यासंबंधी खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) भारताच्या संविधानानुसार हा शिक्षापात्र गुन्हा आहे
- (2) भारतीय दंड संहिता 1860 नुसार शिक्षापात्र गुन्हा आहे
- (3) अशी कृती शिक्षापात्र गुन्हा नाही
- (4) नागरी हक्क सुरक्षा अधिनियम 1955 नुसार शिक्षापात्र गुन्हा आहे

If a person is addressed as "an untouchable", which of the following statements is correct ?

- (1) It is a punishable offence under the constitution of India
- (2) It is a punishable offence under the Indian Penal Code, 1860
- (3) It is not a punishable offence
- (4) It is a punishable offence under the Protection of Civil Rights Act, 1955

187. सरकारी व सरकार अनुदानित शैक्षणिक संस्थामध्ये अपंगांसाठी किमान किती आरक्षण बंधनकारक आहे ?

- (1) 1%
- (2) 2%
- (3) 3%
- (4) 4%

What percent jobs are reserved for the physically challenged in the Government and government / aided educational institutions ?

- (1) 1%
- (2) 2%
- (3) 3%
- (4) 4%

188. राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाचे अध्यक्ष कोण आहेत ?

- (1) श्री. राम विलास पास्वान
- (2) श्री. वजाहत हबीबुल्ला
- (3) न्या. के. जी. बालकृष्णन्
- (4) वरीलपैकी कोणीही नाही

Who is the Chair Person of the National Human Rights Commission ?

- (1) Shri. Ram Vilas Paswan
- (2) Shri. Vajahat Habibullah
- (3) Justice K. G. Balakrishnan
- (4) None of the above

189. मानवाधिकार संरक्षण अधिनियम कोणत्या वर्षामध्ये अमलात आला ?

- (1) 1990
- (2) 1993
- (3) 2000
- (4) 2003

When did the Protection of Human Rights Act come into being ?

- (1) 1990
- (2) 1993
- (3) 2000
- (4) 2003

190. महाराष्ट्र मानवाधिकार आयोग कोठे स्थित आहे ?

- (1) हजारीमल सोमानी मार्ग, छत्रपती शिवाजी टर्मिनस जवळ, मुंबई
- (2) मुंबई उच्च न्यायालयाचे परिसर, मुंबई
- (3) कर्मवीर भाऊराव पाटील मार्ग, मुंबई
- (4) रेल्वे स्टेशन जवळ, पुणे

Where is the office of the Maharashtra Human Rights Commission located ?

- (1) Hajarimal Somani Marg, Near Chhatrapati Shivaji Terminus, Mumbai
- (2) Premises of Bombay High Court, Mumbai
- (3) Karmveer Bhaurao Patil Marg, Mumbai
- (4) Near Railway Station, Pune

191. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या महासभेने सार्वत्रिक मानवाधिकार जाहीरनामा कधी अंगीकृत केला ?

- (1) 1945 (2) 1948 (3) 1990 (4) 1993

When did the General Assembly of the United Nations adopt the Universal Declaration of Human Rights ?

- (1) 1945 (2) 1948 (3) 1990 (4) 1993

192. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 च्या कोणत्या कलमामध्ये 'अपीलाची' तरतुद दिलेली आहे ?

- (1) कलम 21 (2) कलम 22 (3) कलम 19 (4) कलम 20

Which Section of The Right to Information Act 2005 provides for an appeal ?

- (1) Section 21 (2) Section 22 (3) Section 19 (4) Section 20

193. कुठलेही कारण नसताना राज्य सार्वजनिक माहिती अधिकारी माहितीसाठीचा अर्ज घेत नसेल तर माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 नुसार त्याला किती दंड सांगितलेला आहे ?

- (1) प्रत्येक दिवसाला 250 रुपये (2) प्रत्येक दिवसाला 200 रुपये
(3) प्रत्येक दिवसाला 350 रुपये (4) प्रत्येक दिवसाला 400 रुपये

What is the penalty prescribed to a State Public Information Officer who without any reason refuses to receive an application for information under The Right to Information Act 2005 ?

- (1) Rs. 250 for each day (2) Rs. 200 for each day
(3) Rs. 350 for each day (4) Rs. 400 for each day

194. मानवी हक्क संरक्षण कायदा 1993 नुसार मानवी हक्क कोणते आहेत ?

- (1) जीवन व स्वातंत्र्याचे हक्क
(2) जीवन व समता याविषयीचे हक्क
(3) समता व प्रतिष्ठा याविषयीचे हक्क
(4) वरील सर्व

What rights are protected under The Protection of Human Rights Act 1993 ?

- (1) Rights relating to life and liberty
(2) Rights relating to life and equality
(3) Rights relating to equality and dignity
(4) All the above

195. मानवी हक्क संरक्षण कायदा 1993 नुसार राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाच्या सभापती पदाचा कालावधी किती आहे ?

- (1) 10 वर्ष (2) 7 वर्ष (3) 5 वर्ष (4) 8 वर्ष

What is the term of office of the Chair Person of a National Human Rights Commission under The Protection of Human Rights Act 1993 ?

- (1) 10 years (2) 7 years (3) 5 Years (4) 8 Years

196. मानवी हक्क संरक्षण कायदा 1993 नुसार राज्य मानवी हक्क आयोगाच्या सदस्याची नेमणूक कोण करतो ?
 (1) राष्ट्राध्यक्ष (2) राज्यपाल (3) पंतप्रधान (4) उच्च न्यायालय
 Who appoints a member of the State Human Rights Commission under The Protection of Human Rights Act 1993 ?
 (1) President (2) Governor (3) Prime Minister (4) High Court

197. मानवी हक्क संरक्षण कायदा 1993 नुसार विशेष सरकारी वकील होण्यासाठी काय अट आहे ?
 (1) 5 वर्ष वकीलीचा अनुभव (2) 3 वर्ष वकीलीचा अनुभव
 (3) 6 वर्ष वकीलीचा अनुभव (4) 7 वर्ष वकीलीचा अनुभव
 What is an essential qualification for becoming a special public prosecutor under The Protection of Human Rights Act 1993 ?
 (1) 5 years practice as an advocate (2) 3 years practice as an advocate
 (3) 6 years practice as an advocate (4) 7 years practice as an advocate

198. नैसर्गिक न्यायाचे तिसरे तत्त्व "डोनोघे कमेटी" नुसार कोणते आहे ?
 (1) कुणालाही त्याचे म्हणणे मांडण्यासाठी नकार देता येणार नाही
 (2) व्यक्तिला निर्णयाचे कारण समजण्याचा हक्क आहे
 (3) कुठलेही कारण नसताना व्यक्तिला शिक्षा करता येत नाही
 (4) वरीलपैकी कुठलेही नाही
 Which is the third principle of natural Justice according to the "Donoughe Committee" ?
 (1) No one shall be denied the permission to make a statement
 (2) A party is entitled to know the reason for the decision
 (3) No one shall be punished without reason
 (4) None of the above

199. नैसर्गिक न्यायाच्या नियमाचा उद्देश काय आहे ?
 (1) न्याय मिळविणे (2) चुकीचा न्याय देणे टाळणे
 (3) उशीर टाळणे (4) (1) व (2) दोन्ही
 What is the object of natural Justice ?
 (1) To secure justice (2) To prevent miscarriage of justice
 (3) To prevent delay (4) (1) and (2) both

200. "नैसर्गिक न्याय तत्त्वानी" खालीलपैकी कोणत्या दोन गोष्टींमध्ये दृढ संबंध प्रस्थापित केलेला आहे ?
 (1) कायदा आणि नितीमत्ता (2) कायदा आणि शिक्षा
 (3) कायदा आणि गुन्हेगारी (4) कायदा आणि सुव्यवस्था
 "Principles of Natural Justice" have established a firm relationship between which of the following factors ?
 (1) Law and morality (2) Law and punishment
 (3) Law and Crime (4) Law and order

सूचना - (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते काँपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षांच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतः बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग - 1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती	(2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर
(3) राजा राममोहन रॉय	(4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राममोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्र. क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. 201.   ①   ②   ●   ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK